

16de Aarg.

1885.

30te Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af A. Thronsen.

15de Juli. — 13de Hefte.

Decorah, Iowa.

Vaa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.-O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„For Hjemmet“

udkommer med to Ark i Omflag to Gange om Maanedn (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit.

Adresse: N. Thronsdn, Box 1014, Decorah, Iowa.

Hegners Møbelmagazin

har et smukt Udvalg af alle Slags saavel elegante som simplere Møbler til Møblering af Stadsværelser, Dagligværelser og Sovværelser; elastiske Sengbunde, Lænestole, Gyngestole, Spiseborde med Indstudsplader, Centrumborde af nyeste Façon, Fossilsten-Borde, Speile og ellers Alt, hvad man pleier at finde i en velforhønt Møbelhandel. Gode Varer til rimelige Priser. Afslæg mig et Besøg, førend du kjøber andetsteds.

Mine Møbelrum er et Kvartal Nordvest fra Milwaukee & St. Paul N. N. Depot. Chs. Hegner.

Meneely & Company, West Troy, N. Y.,

Klokker. Fordelagtigt bekendt blandt Almenheden siden 1826. Kirke-, Kapel-, Skole-, Brandalarm og andre Klokker; ogsaa forskjellige Slags Klokkespil.

85 41 h p

K. I. HAUGEN.

Dealer in

GENERAL MERCHANDICE,

Decorah, - - - Iowa.

J. J. O. Gremm.

følger

Pianoer, Orgler, Violin-Strenger, Sy-Maskiner, Olje, Naale etc.

af bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan følges .

Se ind til ham, førend De afflutter Handel med nogen Anden.

Pianoer og Orgler stemmes, og Arbeidet garanteres.

Office i det gamle Post-Office ligeoverfor St. Cloud Hotel.

1 h

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

16de Aarg. }

15de Juli 1885.

} 13de Hefte.

Forunderligere end et Eventyr.

(En Fortælling om Metlakatla-Missionen.*)

Bild og bedrovelig var den Tildragelse, hvormed vor Fortælling begynder. Fra en velbefolket indianer Landsby, tæt ved et af Hudsonsbugtselskabets Forter, strømmer en Skare frem, Alle bejælede af den høieste Videnstabelighed. Bedækkede med Maling og Fjer samt hæslige Masker, anførte af to vildt udseende Væsenere, aldeles nøgne og bemalede, styrte de ud fra Reiren ned til Kysten. Volgerne slaa stille op mod Stranden. Trold-Tronummerne røres, der blæses paa forskellige Instrumenter, Medicinmændene rasle med sine Trylseredstaber, og Skaren danser vildt omkring og udstoder et sørgeligt Hyl.

Nu springer de to Anførere frem, stikke vorelvis Armene frem i en udfordrende Stilling, kaste det lange sorte Haar tilbage og snofte som Hunde der er paa Spor. De vide godt nok, at en Slave er bleven ofret denne Morgen og hans Lig kastede i Søen, og at Ebben har ladet det blive liggende i Nærheden. Nu

finde de det, og idet de styrte sig løs derpaa som hungrige Ulve, sønderflide de det, og hver bærer sit Stykke bort i Triumf. For en kort Stund omringe deres ledsagere dem, Skaren aabnes, og man ser — ja vi ville ikke nærmere beskrive det, nok er det at sige, at de begge med Rette havde deres Adkomst til at kaldes Menneskeædere og dermed til en høj Rang i Stammen.

Paa Galleriet af en af Fortets Bastioner stod en Mand og saa paa alt dette, en Mand, der nylig var kommen fra England dertil, og hvis Navn er mange Missionsvenner bekendt, nemlig William Duncan. Det var med blandede Følelser, han betragtede dette Skue, saa uligt det, han onskede og haabede i Fremtiden herfra at se. Men han havde en fast Tro til Gud og til hans Ords Magt, og det sørgelige Skue hidrog blot til at saa ham til at sole de stakkels Menneskers aandelige Nød end dybere.

Narsogen til, at han var kommen her-

*) Udgivet af en dansk Forening til gudelige Smaaafskrifter Udbredelse.

hid, var den, at en Søofficer, Kaptein Prevoft, havde seet, hvor nødvendigt det var, at de Indfødte paa Bancouver's Ø og i britisk Columbia bleve beffjærmede mod den fordærlige Indflydelse af den stedse tiltagende Indvandring af Hvide. I Erkjendelse deraf rettede han et formeligt Andragende desangaaende til det kirkelige Missionssekskab, som offentliggjorde det. Genimod 3000 Kroner bleve af en Unævnt sjenkede til Diemedets Fremme, og en Discipel paa Selskabets Missionsstole, William Duncan, valgtes til at udsendes dertil. Ved Kaptein Prevoft's Indflydelse, der just var bleven udnevnt til at forestaa den britiske Flaadestation i det stille Hav, fik han fri Dverreise, og da han kom til Stedet, Fort Simpson, gav Statholderen ham Ophold i Fortet og støttede ham paa enhver mulig Maade.

De Indfødtes Leir bestod af omtrent 250 Træhytter langs Strandbredden paa begge Sider af Fortet. Navnlig Høvdingerne's Hytter vare store og rummelige. Antallet af de Indfødte var 2,500; de horte til Istmisj'erne og deltes i ni Slægter eller Totem'er. Hver Slægt har 4 til 5 Høvdinger, af hvilke En har Forrangen for de Andre og over alle Stammers Høvdinger staar der en „Høvdingerne's Høvding“ eller Dverhøvding. Hver Slægt har Navn efter et Dyr, og man skal altid søge sin Egteskælle af en anden Slægt end sin egen, en meget vis Bestemmelse, hvorved Blodstam undgaaes. Slægtmærket er anbragt paa Stænger udenfor Høvdingerne's Døre, — Stængens Høide angiver dennes Rang — og desuden paa alt Bøhave, Redskaber og deslige.

Den Tid, da Duncan ankom til Fort Simpson i Oktober 1857, var netop den allerbeleiligste. Om Foraaret forlode Indianerne sine Vinteropholdssteder og

tilbringe hele Sommeren ved Floderne med at indsamle Vinterforraad af Fisk, hvorpaa Kvinderne og Børnene vende tilbage, medens Mændene drage om paa Handel, og først om Efteraaret samles man atter. Da gaa deres afgudske Fester med alle deres Afstyheligheder for sig, da holdes Gjæstebud og Skuespil, da kappes Høvdingerne ved disse om at overgaa hverandre i Gaveuddelinger, da optages de Unge med en „Indvielse“ ved Pinsler og hemmelighedsfulde Stikke i Mændenes Tal.

Duncan havde strax ved sin Ankomst Leilighed til at iagttage alt dette og sætte sig ind i de Indfødtes Stikke, medens han af Mangel paa Sprogkundskab kun kunde være en Tilskuer. Han gav sig iøvrigt strax til at studere Sproget. Ved Hjælp af en Indianer Klah, der var Tolk i Fortet, gjennemgik han en engelsk Ord-bog og fik istmiskjiste Ord for 1,500 af de almindeligste engelske Ord. Det lykkedes ham derefter at optegne henved tusinde korte Sætninger, og da det var skeet, gjorde han snart gode Fremstridt, saameget mere som hans Lærer blev begejstret for at undervise ham, skjøndt det jævnlig foraarjagede ham Hovedpine. Naar denne saa kom ned til Leiren, fortalte han om Missionæren, og Indianerne vare nysgjerrige for at saa Noget at vide om, naar den Høvding, der var kommen saa langt for at undervise dem, vilde blive istand dertil. Af og til kom nogle Indfødte ind i Bærelset, hvor Duncan studerede, og kunde de finde paa passende Udtryk for de engelske Ord, morede det dem meget.

Duncan forsømte heller ingen Leilighed til at vinde Indianerne's Velvillie. Da Kulden og Sneen i Januar holdt de fleste hjemme, gik han med Klah om paa Besøg, og allevegne blev han vel modtaget. Meget kunde han ikke tale

med dem, men det forekom ham, ikke alene som de Indfødte ivrig onstede at modtage Undervisning, men ogsaa som de havde en stærk Følelse af, at de Hvide besad en stor Hemmelighed om de evige Ting, som de vare ivrige for at faa vide, selv om den skulde omstøde deres egen Tro.

Medens nu Duncan fortsatte sine Studier, havde han rig Leilighed til at lære det Folks Vilthed og Naahed at kjende, blandt hvilket han vilde arbejde. Vi ville blot anføre et Exempel herpaa. En Dag var man just bleven færdig i Fortet med at spise til Middag, da den Næstkommanderende, der var gaaet ud et Par Minuter i Forveien, kom løbende tilbage og sagde, at en Indianer lige nu var bleven dræbt udenfor Porten. Man gik ud paa Galleriet og saa en Skare Indianere med Bøsser i Hænderne omringe en haardtfaaret Mand, pludselig ilede to Mænd frem og sloge ham ihjel. Morderen var Hovdingen Legait, der oprørt af nogle andre Hovdinger, havde ladet sin Brede gaa ud over den første Fremmede, han mødte, og efterat have skudt ham lod to af sine Folk slaa ham ihjel. Hans Offer var en Mand fra Dronning Charlotteøerne, der arbejdede i Fortet. Efter indiansk Skik skulde dennes Hovding nu hevne Drabet paa en af Morderens Folk, og det kunde give Anledning til endeløse Stridigheder.

Næsten værre og fordærligere end Hævntorsten var Overtroen og de religiøse Skikke, hvormed hele deres Liv var gjennemvævet. Medicinmændene eller Presterne var en særegen Klasse og meget talrige, næsten en Tiendedel af Folket hørte til dem. De øvede en ubegrændset Indflydelse. Hele Vinteren igjennem var Indvielsen af nye Myndlinger i deres Kunst en Kilde til Beskæftigelse og

Ophidelse for hele Stammen, hvert Parti skulde tage sig af sin Myndling. Partierne vare af tre Slags: Menneskeædere, Hundeædere og et tredie, der ikke havde nogen Skik af den Art. Hvert Parti havde atter sine Eiendommeligeheder, og i Almindelighed vare 8 til 10 Partier beskæftigede i Lobet af Vinteren.

Fremgangsmaaden ved disse forskellige Partiers Indvielseshandlinger er omtrent den samme. Tidlig om Morgen pleier Discipelen, som uagtet den strænge Kulde er ganske nogen, at gaa ned til Stranden eller ud paa Klipperne og tage sin Plads foran sin egen Slægts Hus. Han begynder nu at strige og dreie med Hovedet, til en Skare styrter hid og danner en Kredts om ham, hvorpaa de begynder at synge. Høre de til Hundeæderne, bringe de en død Hund til deres Myndling, som strax begynder at sønderrive den paa Hundemane, medens de Tilstedeværende, hele Tiden ledsagede af et strigende Instrument, der antages at være Volig for en Mand, vedligeholde en hæslig Larm, der vexler mellem en lav Knurren og et høit Hyl. Lidt efter springer den nøgne Yngling atter op og indlader en krybende Stilling, idet han strækker sine Arme bagud og stadig spinger sit lange sorte Haar tilbage, og gaar saaledes nogle Fod frem. Skaren giver noie Agt paa ham, og hver Gang han sætter sig ned, omringe de ham og synge. Efterat dette har været noget ved, springer han pludselig op, fulgt af Skaren, farer ind i hvert Hus, der hører Slægten til, farer op paa Tagene, hele Tiden omhyggelig bevogtet af Skaren. Endelig kommer han ned og trækker sig tilbage til sin Hytte, der er erklæret for hellig ved et Vaand af rød Bark, der er hængt op over Døren, og som Ingen maa betræde uden de Indviende, de Andre maa gjætte sig til, hvad

der foregaar derinde, ved at høre den afvejlende Banken, Syngen, Raaben, der en Stund uophørlig gaar for sig.

Af dem Alle er Menneſteæderne de mest frygtede. En Morgen, da Duncan hørte en mere end sædvanlig hæftig Støi, gif han ud paa Bryſtværnet og ſaa Starer af Folk ſtryte ned til Stranden og kaſte ſig i Baadene, ſom gjaldt det Livet. Han fik at vide, at Menneſteæderpartiet havde ikke kunnet finde et Lig at æde, og man ventede, at de vilde gribe den forſte Levende, de traf paa.

Før Indvielsen maa Vedkommende tilbringe flere Dage alene i Skovene, og man tror, at de der komme i Befiddelse af overnaturlige Gaver. Hele Indvielsesfeſten ender med, at Vedkommende maa give alle ſine Eiendomme bort ved en ſtorartet Gaveuddeling, ved hvilken Høddingerne ſaa Broderparten. Da Jngen faar Lov til at blive indviet, uden han er rig, har dette ikke ſaa lidt at ſige, og derved gjøres baade Høddinger og Almuen intereſſerede i at holde deres Overtro og Hedenſtab vedlige.

Den forſte Gang, Duncan var Vidne til denne Ceremoni, var en Søndagsmorgen ikke længe efter hans Ankomſt. Han havde hørt en beſynderlig Larm, ſom han ei for havde hørt, og var gaaet henimod Byen, da han ſaa Marsagen dertil. En Mand, hvis Uddannelse ſom „Indviet“ nu var iſærd med at give ſine Eiendomme bort. Han gif henimod en fjern Egn af Leiren, og hele Veien ſteilede han ſom en uregierlig Heſt; bag ham var der 15 til 20 Mænd, der alle holdt faſt ved et Reb, der var ſlaaet ham om Livet; det ſaa ud, ſom de vilde holde ham tilbage eller hindre ham i at undſlippe; hele Tiden gjorde de en forførelſelig Støi paa et ſæregt Inſtrument, der har meget at gjøre med deres overtroiffe Skikke. Stray ſluttede et andet

Parti ſig til dem og ſtray efter et tredie, og de fappedes om, hvem der kunde gjøre meſt Larm.

Gaveuddeling er et af de eiendommeligſte Træk hos Tſimſi'erne baade ved Indvieller, ved Feſter, ved Huſes Opførelſe og andre lignende Leiligheder, ſjont denne Skik ikke er eiendommelig for dem alene, men findes hos mange andre Stammer. Formaålet er at erhverve ſig Hæder. De Rige ſaa ſnart Erſtattung for, hvad de have givet bort, værre gaar det de Fattige, naar de have længe ſparet ſammen og ſaa give Alt bort, thi Gaverne ſtaa altid i Forhold til Modtagerens Stilling. Duncan fortæller om et Tilfælde, hvor en Hødding paa en Gang gav 480 Tæpper bort, der havde koſtet ham over 8000 Kroner.

Ved en ſaadan Leilighed ſer Leiren livlig ud. Fra Hus til Hus eller paa udſpændte Louge henge ſtore Stykker Bomuldstøi og ſlagre i Luften; Skind ere naglede faſt paa Huſenes Forſide, Tæpper og Eſkdyrskind fremviſes, idet Mænd, iſorte dem, gaa gjennem Byen i en lang Linie; de lange Bomuldsstykker, der have hængt ude i et Døgn, bæres ned til Stranden, ruller op i hele deres Længde og bæres bort af en Mængde Folk, med 3 Alens Afſtand imellem dem, til deres nye Eiermænd. Det er en Hæder, man viſer Høddingen, at give det Hele til ham, at han kan uddele det til Andre. Naar en Hødding har flere Gange holdt ſtore Gaveuddelinger, er det hans Ret for Fremtiden kun at være Modtager.

Saaledes var Indianernes daglige Liv, blandt hvilke Duncan ſtulde virke. Nætterne tilbragtes med forſkjellige Forlyſtelſer, iſær Sang og Dands ſamt mimiffe Foreſtillinger af Preſterne, der mødte iſorte Maſker og Dyrſkind. En af de meſt yndede Foreſtillinger var at

myrde og dernæst at kalde den Myrdede tillive igjen. Menneſkeæderne ſørgede man for at ſkaffe Sig, ſom de ſonderreve i Tilſtuernes Paafyn.

Blandt et ſaadant Folk vilde det ikke være en let Sag at arbejde, ſaameget mindre ſom Høvdingerne og Preſterne havde ſaa ſtore Fordele af Hedenſtabet og dets Skikke. De Hvide, der længe havde boet i Fortet og kjendte Indianernes Vedhængen ved deres gamle Skikke, ryſtede paa Hovederne og tvivlede meget paa, om Noget kunde udrettes. Duncan alene vedblev at være tillidsfuld. Han vidſte, at om end den Stærke bevæbnede bevogter ſit Hus, er der dog en endnu Stærkere, ſom kan overvinde ham og fratage ham hans Bytte. Guds Ord var det Vaaben, han vilde ſvinge, og han ſtolede paa dets Kraft til at nedbryde endogſaa den ſtærkeſte Befæſning.

Genimod Midten af Juni 1858, da Fiſketiden var forbi, og da de, ſom vare ude at handle eller jage, vare begyndte at vende hjem, havde Duncan ved ſtadigt Studium og Samkvem med de Indfødte gjort et ſaadant Fremſkridt i deres Sprog, at han turde vove offentlig at tiltale dem paa dette. Da han anſaa det for klogeſt forſte Gang at forelæſe dem, hvad han vilde ſige, havde han ved Hjælp af Klah ſkrevet en Tiltale til dem paa Tſimſjiſt, der vel ikke ganſte tilfredsſtillede ham, men dog var ſaa god, ſom man kunde vente ſig det.

Hans næſte Stridt var at gaa om til alle Overhøvdingerne og bede Enhver af dem om Tilladelse til at bruge deres Hus til at ſamle Slægten i, og derpaa gif man ind med ſtor Redehonhed.

Da Dagen kom, var det Regnveir, og da Tiden nærmede ſig til Mødet i den

forſte Høvdingſ Hus, ſkyllede Regnen ned i Strømme. Ikke deſto Mindre vare omtrent 100 Mænd tilſtede. Da Duncan nu for forſte Gang ſkulde tale under ſaa uſædvanlige Omſtændigheder, tabte han et Dieblit Modet, og han tænkte, at det var bedſt at bruge Tolk, men Klah afflog rent ud at tolke for ham, og han maatte da ſelv tage fat paa at tale i det fremmede Sprog. Efter at have bedet Indianerne om at lukke Døren, knælede han ned og bad Gud om at ſtaa ham bi, dernæſt forelæſte han dem ſin Tiltale. Alle vare meget opmærksomme, og det var tydeligt, at de havde forſtaaet det og til en vis Grad agtede paa, hvad der blev ſagt. Derpaa bad han dem knæle ned, hvorpaa han bad Gud velſigne den begyndte Gjerning.

I den næſte Høvdingſ Hus var Alt i Orden, et Seil var blevet udspændt for Duncan til at ſtaa paa, og en Kæſe med en Matte paa anbragt for ham til at ſidde paa. Omtrent 150 Perſoner vare tilſtede, og atter vare Alle meget opmærksomme og knælede ned under Bønnen. Saaledes beſogtes alle ni Slægter i Stammen. Den venlige Modtagelſe, den Omhu, hvormed alle Forberedelſer vare truſne, og den ſtore Opmærksomhed, hvormed man hørte til, var en Kilde til ſtor Opmuntring for Miſſionæren. Tilhørernes Antal veglede mellem 90 og 200. I det Hele var 900 tilſtede, hvoriblandt nogle Fremmede fra Naboſtammerne. Saaledes havde Herren hørt Duncans Bøn, at: Han, hvem al Magt i Himmelen og paa Jord tilhører, vilde lade alle Vanſeligheder forſvinde for hans ſvage Tjener og bringe et andet længe fremmedgjort Tungemaal ud fra Babels Forvirring til hans velſignede, sjælsoploſtende Tjenefte.

Da Missionær Duncan for første Gang forelagde dem Saliggjorelsens Bei og formanede dem til at omvende sig fra deres Synder og søge Forladelse for dem formedelst Kristus, idet han advarede dem for Folgerne, hvis de vægrede sig derved, og forelagde dem det Betsignede i Lydighed mod Evangeliet, var det oimfjynligt af de Blik, de kastede til hverandre, at man tydelig forstod hans Mening; paa mange Ansigter var Uro det mest betegnende Træk, og i det Hele taget syntes der at være en almindelig Redebonhed til at modtage Budstabel som et Ord, henvendt i lige Grad til deres Samvittighed og Forstand. Det kom maasse af, at det er til en vis Grad stemmende med deres Tro paa et høieste Væsen.

Estimji'erne kalde det høieste Væsen Sjimaunetlaffeh (Høvdingen histoppe) og tænke sig ham som en stor Høvding, der er usødelig og vaager over Alt, hvad der gaar for sig blandt Menneffene. Han bliver ofte vred og straffer dem, der forse sig. Efter Døden kommer de Gode op i Himlen og komme der til Ure, de Døde komme unde Jorden og behandles som Slaver. Paa begge Steder vedligeholdes Livet ved Fødemidler. De have ingen Forestilling om, at Gud har skabt Verden, men derimod om hans Styrelse af den moralske Verdensorden; især i Sygdom paafalbe de hans Barmhertighed. Lader han meget Ondt falde i deres Lod, forbitres de og skjælde ham ud for en „stor Slave“, deres værste Skjældsord.

Nogle faa Dage efter den første Forsamling aflagde Duncan Besøg hos Høvdingerne og forærede dem nogle Smaa-ting som Erkjendtligheds-gave, hvilket blev meget godt optaget, og som Folge deraf kan det ansees, at en af Høvdin-

gerne tilbød ham sit Hus at holde Skole i. Han havde allerede paabegyndt en liden Skole med et Par smaa Børn, og tog nu med Glæde mod dette Tilbud. Atter gjorde han Besøg hos Høvdingerne og underrettede dem om, at han næste Mandag vilde aabne Skolen; alle mødte ham med Velvillie og glædede sig over hans Tilbud.

Næste Mandag Morgon kommer Duncan efter Aftale til Høvdingsens Hus for at begynde sin nye Gjerning. Han finder, at Høvdingen og hans Kone have truffet enhver mulig Foranstaltning. Alt var saa rent og net som muligt. Duncan havde indrettet det saaledes, at Børnene skulde møde om Formiddagen, de Eldre om Eftermiddagen. Der mødte da 26 Børn, Dreng og Piger, alle nette og rene paa En nær, der Vinteren forud havde begyndt sin Oplærelse til Prest, og som Folge deraf i de næste 12 Maaneder kun maatte være iført et Tæppe eller et Skind. Børnene vare alle meget opmærksomme. Hvad de Eldre angaar, da var man meget bange for de mulige Farer ved saaledes at gaa i Skole, kun 15 mødte, og de var hel ængstelig tilmode. Høvdingen og hans Kone vare meget ivrige for at lære Noget, de havde besluttet at møde med Børnene, og for at det ikke skulde se underligt ud, sagde de, at det var for at holde Orden.

Den største Banskfeligthed ved Skolegjerningen var, at de andre Høvdinger vare misundelige paa, at Duncan havde givet den førstomtalte Fortrinet. „Du vil faa Folk nok at undervise, saasnart dit eget Hus bliver færdigt,“ sagde en Høvding til ham. En Anden viste ham med stor Tilfredshed, hvorledes et af de dygtigste Børn havde tegnet Bogstaverne for ham paa et Bræt; han var bestemt

paa, at Jngen skulde komme forud for ham i at lære at læse.

I Juli Maaned holdt Duncan en anden offentlig Tiltale, ligesom før i alle Høvdingers Huse. Gjerne havde han gjort det før, men at holde en Prædiken i Tsimssisproget var et helt Studium, dertil kom, at han ogsaa maatte prædike Engelsk for de Hvide i Fortet. Kun En negtede at knæle med Børnene, Kou-thrah, en af de fornemste Præster og Formand for Menneſteæderne; den forbitrede Skelen, hvormed han betragtede det Hele, viste, at han saa deri en Fare for sin „Saandtering“.

For at faa bedre Plads besluttede Duncan at opføre en Skolebygning, og de Indsødte vare rede til at hjælpe ham. Træer bleve fældede i Skoven og bragte ned til Stranden, en Lommerflaade dannedes, som blev seilet hen til Fortet, hvorpaa Lommeret blev halet op ad den steile Kyst til det Sted, hvor Skolen skulde staa. Men neppe vare de begyndte derpaa, før en Mand ved den voldsomme Anstrængelse faldt død om. Dette foraarſagede stor Forsærdelse, og Duncan standsede strax Arbeidet og besluttede at ophøre dermed, til Folk selv forlangte dets Gjenoptagelse. Dette skete allerede nogle Dage efter, men kun et Par Stykker mødte, medens Mange sade i Dørene og saa til. Men da de Første toge fat, sprang strax Flere til, og Flere og Flere kom til, saa at alt Lommeret

snart var slæbt op til Stedet. Medens Byggearbeidet stod paa, indtraf heldigvis intet Uheld, som kunde vække eller nære Indianernes overtroiske Frygt. Duncan havde bestemt at tælle Huset med Bark og at give det et Barkguld, men de Indsødte mente, at i den Henseende burde hans Hus være bedre end deres, de bragte selv Planke dertil, ja toge endog saadanne fra deres egne Sengesteder. Den 17de November var Skolen færdig og forsynet med omtrent 50 Borde og Bænke. Den var bleven anlagt midt i Byen tæt ved Fortet, men i en uheldig Nærhed af Overhøvdningen Legais Hus.

Skolen aabnedes med omtrent 50 Børne og ligesaamange Børn, og 4 af de 9 Slægtføddinger erklærede, at de ikke mere vilde tage Del i de sædvanlige hedenſke Skikke, som nu skulde til at begynde. Hver Dag tog Disciplenes Antal til, og Færre og Færre mødte med Ansigtterne malede. At Præsterne imidlertid ikke vilde rolig se paa, at deres Indflydelse tog af, er jo rimeligt nok, og det varede ikke længe, før de fik nogle Høvdinger til at gjenoptage de hedenſke Skikke. Atter og atter traf Duncan paa Præster, bestjefstigede med at indvie nye Disciple, og skjønt de ikke tilføiede ham nogen Overlast, naar han talte med dem, men suarere syntes at skamme sig, var det dog et almindeligt Rygte, at Planer til en afgjort Modstand bleve lagte.

(Sluttes.)

Om Sandhed og Sandhedsjogen.

Fire Foredrag af Jens Greve, Kand. theol.*)

I.

Der er et Spørgsmaal saa gammelt, som Menneskeslægten's Historie er gammel; der er et Spørgsmaal, som har fulgt Slægten under dens Levnetsløb Aartusinder nedigjennem, et Spørgsmaal, over hvilket der er grublet og gransket, for hvilket der er lidt og stridt, for hvilket der er kæmpet de tungeste Kampe baade lønligen i Hjertets Dyh og paa Verdenskampenes store Skueplads; det er det store Spørgsmaal: Hvad er Sandhed?

Det møder os allerede i Verdensdagens tidligste Gry, hvor Gudestikkelse-rens Mangfoldighed aabenbarer os Menneskeandens samlende Forsøg paa at raade denne dybe Gaade, hvor de mytiske Digtinger afspeile os Fantasiens forvoorne Kamp med det store Problem. Det træder os imøde paa et senere Stadium i Menneskeandens næste mere nøgterne Arbeide for den samme gigantiske Opgave. Filosofien træder ind i Verden, Tænkningen optager Arbeidet; den skrider frem fra de første indholdsrige Tankesprog til de fuldt gennemarbejdede Systemer; Mythedigtingen maa romme fra Aandernes Kampplads; Ide-

alisme, Materialisme og Skepticisme kæmpe om Valpladsen, de seires og de beseires, de fordrive og de fordrives, og den bevægende Kraft i al denne Kamp er atter det store Spørgsmaal: Hvad er Sandhed? Kristendommen kaster sig ind i Kampen, og den gamle Verdens Aandsmagter henveires, saa synes det, som Alover for Vinden. Kristendommen staar som Seierherre paa Kamppladsen atter i Kraft af det samme Spørgsmaal: Hvad er Sandhed? i Kraft af dens seierssikre Jubeltone: Jeg er Sandheden. Kristenheden splittes; Parti staar mod Parti, Kirke mod Kirke; voldsom bliver Kampen, ofte endog en Kamp paa Liv og Død; — hvad volder Striden? atter det samme gamle Spørgsmaal, omend stillet i anden Form og paa anden Maade: Hvad er Sandhed? Aandskræfterne vaagne under og efter Middelalderens Barbari, Livstankerne røre sig, gamle Tanker og nye Tanker: — Filosofer danne sine Skoler; Videnskab paa Videnskab vækkes til Live, og deres Dyrkere træde i Kredsen af Kjemperne paa Aandens Slagmark; de vaagne Nætter, de lange Aar vies Kampen for det gamle,

*) Idet vi aftrykker disse Foredrag, sthlder vi at meddele Forfatterens Forord, der lyder saaledes:

„Fra flere Hold er jeg bleven opfordret til at lade mine nys afsluttede Foredrag om Sandhed og Sandhedsjogen udkomme i Trykken. Det saaledes udtalte Ønske har jeg ikke villet modsætte mig, og sat ifaand dertil ved Hr. Boghandler Giertsens velvillige Imødekommenhed sender jeg dem herved ud som et Referat af det mundtlige Ord. Nogen mere selvstændig Betydning kunne de visseelig ikke have; dertil udtrævedes en ganske anderledes omhyggelig Bearbejdelse af Tanke og Form end den, jeg har kunnet underkaste dette Arbeide, der ikke var beregnet paa at fremlægges for den større Offentlighed.“ — Vi vil hertil føie den Bemærkning, at den ærede Forfatter vistnok udtaler sig med stor Beskedenhed om dette sit Arbeide, som vi tror at enhver tænksom Læser vil være ham taknemmelig for, naar han faar gennemlæst det.

men altid nye Problem: Hvad er Sandhed?

Og nu i vore Tider, hvor rorer sig ikke Aandernes Strid? hvor fornemmes ikke Kampen fjernt og nær? hvor føles den ikke snart fagt igjennem alle Samfundets Lag? Hvorledes arbeides der ikke, grundes og granskes og forskes? Dpdagelse dnyger sig paa Dpdagelse; Systemer bygges, og Systemer væltes; Tankerbygning afløser Tankerbygning; Starer paa Starer ile til Aandernes store Kampplads for at tage Del i det store Aandsverk, for at faa være med at svinge de tunge Vaaben i Aandernes alvorfulde Dyst, og hvad er saa Løsenet i denne Kamp; hvad er den æggende Spore i Kampen; — er det ikke atter det store Spørgsmaal: Hvad er Sandhed? — Ja selv hvor Grundene røffes, selv hvor det, som Slægt efter Slægt Aarhundreder igjennem holdt for Sandhed, selv hvor det, mangen stille Sjel levede paa og døde paa som Sandhed, selv hvor det i Videnskabens Navn med voldsom Haand kastes omkulb som gammel Fordom, man i vore oplyste Tider er kommen langt udover, selv der, hvor mangen en Sjel gyfer for den Ugudelighedens frække Haand, som ikke hæver tilbage for at angribe det Hellige, selv der, — var ikke ogsaa der Feltraabet: I Sandhedens Navn! for Sandhedens Skyld! Hørte man ikke endog den, som voldsomst angreb hævdet Tro, Kirke og Kristendom, beklage maaffe endog under Taarer de tabte Dromme, de forstyrrede Illusioner, beklage den haarde Nødvendighed, som bød ham ogsaa at forstyrre disse hos dem, som endnu drømte, som endnu levede i Illusionernes Verden; men hans Gjerning den gjordes i Sandhedens Navn; det var Sandheden, som krævede det tunge Offer. Alt, hvad der ikke taaltes at sees i Virkelighedens Lys,

at bestraales af Videnskabens, af Dplysningens klare Fakkell, det maatte omstyrtes, det maatte fortæres af Smelteovnenes Ild, var det end Jordlivets høieste Syn, dets saligste Dromme. I Sandhedens Navn; thi den alene har Ret til at føre Herferspir paa Jorden.

Gjennem al Historie klinger den os imøde, denne samme Tone, dette samme Raab paa Sandhed; fra Tidens første Gry til de sildigste Tider, til den Dag, paa hvilken vi leve, fra de forskjelligste Aandsretninger høres dette samme Krav. De stride om Alt; kun deri ere de enige, at de alle ville Sandhed. Selv det fleptiste (tvivlende) Pilatusspørgsmaal: Hvad er Sandhed? bærer Vidnesbyrd om den samme Trang som den Troendes jublende Seiersraab: jeg er i Sandheden, og Sandheden gjør mig fri. Saa feile vi vel ikke, naar vi mene i Sandhedstrangen at finde en almen menneskelig Trang; al Historie bærer Vidnesbyrd derom; — saa stufte vi os vel heller ikke, naar vi mene, at denne Trang vil blive erkjendt for at være Menneskets dybeste Trang overalt, hvor ikke bor

„Det vilddind, som har sliq en Flugt, at fast, hvad ondt det ser, blir smukt,“ eller hvor ikke Slovelsen i sine Polyp-arme har kvalt enhver Aandens høiere Længsel.

I denne Trang og i Erkjendelsen af denne Trang har jeg villet tage mit Udgangspunkt, og det har været mig saa meget mere hjært at kunne tage det her, som det i disse Tider, da Tankerne splittes, da Aandsretningerne kaves lige ned til Tankens dybeste Grunde, er saare vanskeligt at finde et Udgangspunkt, som ikke fra først af vil finde Modsigelse, som man ikke paa Forhaand vil forsøge at røffe under Ens Fødder. Men her i den nævnte Trang, tager jeg saa meget

fikrere mit Udgangspunkt, som, hvis denne Trang ikke eksisterede, De mine Damer og Herrer vel ikke vilde have været tilstede her i Aften, som overhovedet uden den som Forudsætning af Diskussion, al Droftelse var tilende, og der Intet blev for os tilbage uden dette ene: Lader os æde og drikke; thi imorgen do vi. Og saa havde jeg tænkt at bære frem for Dem en Del Tanker om Sandhed og den dermed sammenhængende Sagen efter Sandhed i det Haab, at hvor fattigslige end disse Tanker maatte findes at være, der dog maatte i dem findes noget af Sandhed, Noget, som kunde være værd at tage med paa Veien af en sandhedsføgende Sjæl.

Sandhed! hvad forstaa vi med dette Udtryk? Forelobig tænker jeg, at vi kunne blive enige i at udtale, at vi dermed forstaa Meningen i Tilværelsen, hvorledes det hænger sammen med det Liv, vi leve, og dets forskjellige Ytringer, hvorledes det hænger sammen med det Liv, som rører sig om os, med de Kræfter, som virke i Verdensaltets storflagne Maskineri. — Denne Sammenhæng er det jo, man har grundet og grublet over, fra Menneskeaanden sætter sine Spor paa Historiens dunkleste Stier; denne Sammenhæng er det jo, efter hvilken der den Dag i Dag granskes og forstkes; paa at trænge ind i den arbeides der med Uafspændelse af Aandens yderste Kræfter; at løse disse Gaader er jo i mere eller mindre Grad, om end paa forskjellig Art og Vis, Maalet for hver sandhedsføgende Sjæl.

Dog, der er en Foreteelse, som her strax maa vække vor Forundring. Naar vi have erkjendt Sandhedsstrangen som en almindelig menneskelig Trang, naar vi fra alles Læber kunne vente at saa høre den Bekjendelse: Ja, Sandheden er det vi Alle trænge til, naar vi saa

tillige se fra Historiens Blade stige frem disse talrige Billeder, som vise, hvorledes der er arbeidet, kjæmpet og lidt for Sandhedens Sag, som vise, hvilken mægtig drivende Kraft dette Sandhedsspørgsmaal er, og vi saa vende Blikket hen paa den Verden, som omgiver os, hvordan vilde vi da vente at finde den? Vi maatte da vel vente at finde den hele Verden paa Jagt efter Sandhed. Hver Mand maatte jo betragte det som sin dyreste Opgave, som en Opgave, paa hvilken han maatte ofre sin Sjæls bedste Kraft. Og hvor maatte ikke Interesserne samle sig om disse Spørgsmaal, og hvor maatte ikke disse Interesser kalde Samtalen, Droftelsen tillive ved allehaande Sammentømster Mennesker imellem, hvilket bevæget Liv skulde vi ikke vente at finde indenfor den sandhedsføgende Verdens Omraade. Det kunde dog ikke seile, at en saadan verdensomfattende Sandhedsjagt, den maatte sætte sine dybe Mærker paa Samfundslivet i det Store og i det Smaa, den maatte føles ud igjennem alle Livets Pulsflage.

Gjenkjende vi da den Verden, i hvilken vi leve og færdes, i disse Træk? Finde vi igjen denne Uro for at fange Sandheden i vort Samfundsliv, i Hjemmets Kredse, hos nærmere eller fjernere Bekjendte, hos os selv? Lad os mønstre det Liv, som leves iblandt os, lidt nærmere og se, hvad det har at byde. Det være mig imidlertid tilladt, for jeg gaar over til nærmere at drage de Træk frem, som her frembyde sig, at gjøre opmærksom paa, at jeg strengt holder mig indenfor Grændsen af almindelige Bemærkninger, og saadanne skal det jo være tilladt at komme med, naar det gjælder at holde Sandheden frem. Om saa Noget skulde komme til at finde, at Rappen et eller andet Sted passede ham,

se det maa jeg faa Lov til at betragte som mig uvedkommende.

Nu vort offentlige Samfundsliv, hvorvidt vi i dette finde stærke Tegns paa, at Sandheden der søges, det lader jeg ganste staa derhen; thi for det første vilde jeg nødigt, mine Tilhørere skulde faa det Indtryk, at jeg begyndte at præke Politik; dernæst har jeg dertil en anden ligesaa god og gyldig Grund, den nemlig, at jeg forstaar mig for lidet paa den Slags Ting til her at ville indlade mig paa nogen Bedømmelse.

Vor Presse! Skulde man først indlade sig paa den, da kunde nok den træbe et helt Foredrag for sig selv; et saadant har det imidlertid ikke været min Tanke at levere, og jeg gaar da ogsaa den forbi.

Nei lad os holde os til, hvad vi Alle vel have bedst Kjendskab til, vort snævrere Samfundsliv. Der holdes vel Interesferne oppe, der giver vel Sandhedstrangen Sammentømsterne Liv. Na ja, der drøfte Mændene Veirets forskellige Facer, Helbredden eller Udsigterne for Fragter, for Fisk og Kog og Kornpriser, og Kvinderne fordybe sig i de nye Moder, drøfte Hensigtsmæssigheden af det nye anskaffede Løi for Børne eller Børn eller udgøde sig om allens Forlegenheder med Tjenere og andre huslige Anliggender. Men Vind og Veir og Fisk og Kog og Kornpriser, det er dog ikke Sandhed, ligesaa lidt som Moder og Børnetoi og Tjenestefolks Ustikkelighed fortjener dette Navn. Men saa stiger man høiere op, saa kommer kanske Parisferudstillingen paa Bane, eller man har „etwas zu erzählen“ fra en Reise, man har gjort, og der tales Meget og meget underholdende maaste, og alt dette kan være baade vel og brav til sit Brug, men hvor ofte hænder det, at der tales

blemerne og fore En nærmere frem mod det store Maal, Sandhedens Erkjendelse.

Dog nu komme vi til Diskussionerne; ja da kommer man gjerne ind paa Politiken, den ydre og den indre, og der tales for og imod, og der lægges ud baade om det Ene og det Andet. Udsigterne for Krig mellem Russer og Tyrker, eller hvorvidt den store Kamp mellem England og Rusland skal bryde løs i Anledning af Afgghanistan, derom strides maaste med en Jver, som kunde Jveren hjælpe En til at klare Spørgsmaalet uden Forudsætninger, ja som om Løsningen af dette Problem var det faste Punkt, fra hvilket man kunde løfte Jorden ud af dens Hængsler. Eller kommer man til den indenlandske Politik, hvor kan det vel ikke bruse om Ens Dren med Udfald mod Liberale og Konervative alt efter Situationens Bestaanden; med vældige Argumenters Skjeds eller i Mangel af bedre Sager med Paastande for Argumenter stydes alt efter Omstændighederne det ene eller det andet Parties Bestaanden i Grus, og Pladsen raseres til Fordel for kommende Slægter. Da bliver Stemningen animeret; da lægges endog Cigaren tilside, og Loddyglasset glemmes, for at man dog skal faa Anledning til at kunne føre Veltalenhedens Batterier i Marken i den betydningsfulde Strid og bidrage sit til Løsningen af de brændende Spørgsmaal. Og dog kunde det forekomme En og Anden, der i en Krog sad som rolig Betragter af den vældige Kamp, som om der tiltrods for al Mandernes heftige Bevægelse, tiltrods for den levende Interesse, der fra alle Kanter lagdes for Dagen, dog var en Hage ved Debatten. Uden at Noget af de Debatterende var blevet et saadant stammeligt Forræderi vaer, havde nemlig Sandhedsgudinden i al Himmelig-

hed listet sig ud af Døren, og derfor var ved en lignende optist Støffelse, Synkverving kalder man det paa Norsk, Stridens Kjernepunkt fuldstændig forrykket for de Debatterende; det gjaldt ikke længere om at trænge alt dybere ind i, hvad der var Sandhed i det foreliggende Spørgsmaal; det gjaldt derfor ikke om at prøve Argumenter og virkelig lade sig belære af, hvad der kunde være af Sandhed i en Andens Tanker; det gjaldt meget mere om at overhøre det for ei deraf at lade sig genere. Man havde jo vigtigere Sager at varetage; man maatte jo se til at faa udtalt sin egen uforgribelige Mening om Sagen, eller hvad der var det samme, den Mening, som uvilkaarlige Sympathier eller Antipathier havde dikteret, som ungdommelig Sturm'trang, eller hvis man hørte til de fatte Borgermænd, en vis naturlig Magelighedens og Fornemhedens Konservatisme lagde En saa nær, at den formelig En selv uforskyldt ja ganske af sig selv gled En ind i Bløder. Og saa gjaldt det at vise, at man var Karl for sin Hat og kunde slaa for sin Sag, og derfor, jo mere det brast En paa Argumenter, des mere hoi-røstet at gjøre sine Ansuelser gjældende; thi Striget dominerer os Alle i Grunden. — Men hvad Under da, at Sandhedsgudinden fortrak; Støien bliver let hende for stærk.

Og endnu Et; hvor ofte hænder det vel, at man hører de alvorligere Livsspørgsmaal, Livsopfatningens Grundspørgsmaal drøftes i Mændenes Kreds? — Lad være, at man nok en Gang imellem blandt Tilhængere af gammeldags Tro kan faa høre et Forsærdelsens Ud-ræab over disse moderne Vantrø, eller en Ytring af Harme over den Uro, de radikale kirkelige Reformbenner volde med af sin Staahei; — noget Spor af, at Stem-

ningen bæver i Undersøgelsens Ålvor, hvor ofte fornemmes vel det?

Det kan derfor ikke undre saa meget, om vi forlade Mændenes Debat og begive os ind i de Ungres Kreds; der har dog Samtalen et mere roligt, maaſte ogsaa mere løftet Præg. — Jeg tør bede bemærket, at jeg naturligvis holder mig fjernt fra Ungkarlslagene, hvor Vinen flommer, og Munden flyder over med, hvad Hjertet er fuldt af, ligesaa lidt som jeg tænker at søge mit Selskab paa Restaurationer; jeg holder mig til fuldt anstændigt Selskab; desaařsag søger jeg didhen, hvor Damerne ere med. — Vi sætte os ned og lytte til for at komme ind i Samtalen. Der summer os for Dren en Del Udbrud om Fornøielser paa sidste Kanetur eller Hr. N.'s Bal. Det kommer jo ikke vort Gemme ved, saa vi lukke Drene for den Tale, tiltrods for at den Tillokkelse, de stærke Udtryk for Jubelen maatte have for os. Men hist fra en anden Kreds høre vi Tale om Theatret, den nationale Scene naturligvis, eller der drøftes et Arbeide af den nyere indenlandske eller udenlandske Literatur, et Arbeide, som er kjendt af en større Flerhed i Kredsen. Det synes dog at have noget med de aandige, med Sandhedsinteresserne at bestille, og vi rykke nærmere. — Men af, snart trække vi os skuffede tilbage; intet Spor af principielle Udgangspunkter for Bedømmelsen, intet Spor af en ledende Tanke. Alene dette: „jeg synes det,“ og „jeg synes det,“ „det falder nu i min Smag,“ de mest utøiede subjektive Indtryk; der er ikke Tale om at komme til gjensidig Forstaaelse, og endnu mindre noget Forsøg paa en dyberegaende Begrundelse, — jeg beder om Forladelse — en af Herterne har virkelig dog gjort den Bemærkning, at det sidst omtalte Stykke var

realistisk, altsaa modernt, altsaa udmærket. — Og saa gaar man med det samme Alvor over til at undersøge det vigtige Spørgsmaal, hvorvidt Froken M. N. var fød i det Toilet, hun bar ved sidste selskabelige Sammentkomst, eller om den Ubehjælpssomhed, som Hr. B. havde gjort sig skyldig i, skulde regnes til Fadæse eller ikke.

Se det sidste var et nyt Emne, det aldrig opslidelige om Næstens Gjøren og Læden. Se der søges vel Sandheden; der kommer den vel til sin Ret. Kommer du uformærket ind til de ældre Damer, ja kanste til Mændene med, som nu ere færdige med sin Politisjeren, saa er det vel ikke umuligt, at du kan saa høre dit eget gode Navn og Rygte pent bestaaet og beklippet, ja muligens sondermalet og henveiret som Avner for Vinden, saa du nu kan gaa til den og spørge efter det; andetsfæds nytter det gjerne ikke at søge det paa Jorden, NB. hvis du ikke hører til de snilde Menneffer. Dog nei, hos Herrerne kan du være tryg; de ere tomme til Kortbordet. Det velsignede Kortbord, al Aandløsheds Skjul og Dække! Det herlige Kortbord, som, hvor alt andet Samfundssbaand brister, kan holde dets Skin tilbage blandt Menneffenes Børn.

Og saa begiver du dig hjem suffende, og der er Mangenen, som har gjort det samme, draget et stille Sul over, hvor lidet af Aandsliv der vorer sig i det menneskelige Samfundsliv, hvor aandeløst det Hele dog er. Der er den Ting, som man kalder for Konversation, denne Tale om Intet, eller denne Tale om Meget og Allehaande uden Hensigt og dybere Mening, og man kan have stor Evne i den Kunst at konversere, denne Kunst at gjøre Ord, denne Færdighed i at lade Munden løbe, og man kan gjøre det godt, glimrende maaste, lege med

aandrige Indfald og Tanker, og dog kan det Hele være aandeløst, saa aandeløst. Thi det er ikke det, som gjør en Tale aandsfyldt, at den bærer Spor af en Rigdom paa Aandens Evner; nei det er dette, at der er et bankende Hjerte i det talte Ord, at det er Trang til Sandhed, som derigjennem aander os imøde; kun da bevares Ordet for Aandløshedens Præg, men da kan endog den enfoldigste Tale blive aand r i g.

Men, vil Nogen indvende, man har ikke Ret til at forlange en saadan Alvorstone over det selskabelige Liv; dets Betydning er jo at være en Fornoielsesnes Forfriskelse i det trivielle dagligdags Stræv. Jeg vil naturligvis ikke benegte den delvise Berettigelse af en saadan Indvending; jeg vil kun spørge den Indvending, om da denne Form af Samfundslivet ingen direkte Indflydelse skal have paa Aandslivets Udvikling, om den slet ikke skal yde nogen ligefrem Hjælp til at finde frem til Sandhed. Og jeg vilde fremdeles spørge, om det er tænkeligt, at Sandhedsstrangen skulde kunne leve stærkt og røre sig kraftigt iblandt os og dog ikke give sig tiltjende i det selskabelige Liv.

Men lad os forlade det selskabelige Liv og gaa til Hjemmene. Der er kanste denne Sagen efter Sandhed Spændkraften i det huslige Samliv. Der kan man bankte paa hver Mand's Dør og finde, at det trofaste Samarbejde for at finde Livets dybere Mening, for at saa Forstaaelsens Klarhed til at løse over alle Livsforhold, dette trofaste Samarbejde har for Mand og Hustru kastet Idealets Glænde over det ægtefædelige Liv. Eller tør det ikke hændes, at naar Manden kommer hjem fra sin Forretning eller ind fra sit Verksted, ja saa er han træt og har ligesaa meget imod et alvorligt Spørgsmaal som imod Barneffrig og

anden Forstyrrelse af den søde No. Og tør det ikke hælde, at der findes baade den Mand og Kvinde, som i Grunden, naar de tænke sig om, intet, intet af Sligt have at spørge om. Og Søffendesloffen, staar den sammen, den Gne hjælpende den Anden trofast i at faa Uds i de mange Spørgsmaal; eller kanste den snarest staar færdig til at komme i Strid om Arrangementet ved en huslig Fæst eller andet deslige!

Jeg faar her faa Lov til at gjøre opmærksom paa, at der ved en almindelig Dom over Livet efter Livets Ytringer paa alle Punkter lades fuldt Rum for alle Undtagelser. Derfor hoie vi os her med fuld Respekt for dem, som hære sit Aandsliv for sig selv i Tausshed, enten fordi de ikke kunne finde Forstaaelse inden sin Kreds, eller fordi Talen for dem vilde synes en Profanation af Aandens dyreste Gie.

Men forøvrigt faa vi vel faa Lov til at gaa Folk lidt ind paa Livet og kanste endog paa Tomandshaand prøve lidt noiere, hvad det er, som bor i dem. Mon det saa ikke kunde hælde, at vi kunde prøve at slaa an baade den ene og den anden Streng, prøve at føre Samtalen ind baade paa det ene og det andet af Sandhedens Gnemærker, men der var intetsteds Gjenklang at finde, intetsteds nogen Interesse for disse Theorier; — nei man holder sig til det Solide, det Praktiske, hvad enten det nu er Penge eller Yndlingsretter; der ved man, hvad man har.

Eller ogsaa støde vi paa dem, som have mange Interesser, baade for det Gne og det Andet, Jagt, Theater, Musik, Læsning og en hel Del Ting desforuden af meget forskjellig Slags. Vi faa kanste et Indtryk af, at disse Interesser dog holde sig noget paa Dverfladen, forsaavidt de staa i Forhold til de

store Spørgsmaal, lidt langt ude i Udkanterne, og saa forsøge vi at føre Talen lidt ind paa det mere Centrale, og vi komme kanste ind paa de Ting, som kunne stille et Krav til den Enkelte. Vi mærke strax en vis Etnhed, en vis Tilbageholdenhed. Forundre dig ikke! Manden hører til dem, som mene, at Sandheder faar man faa Lov til at interessere sig for, enhver efter sit Behag, men man skal ikke plage Andre dermed. For sit eget Vedkommende begjærer han fremfor Alt at faa være i Fred.

Vi gaa videre; vi indlade os atter i Samtale med en fordums Bekjendt; vi komme kanste selv tyngede af mange Spørgsmaal, begjærige efter Svar. Jo der traf vi den rette Mand. Alting gaa greit: Alting fik og færdigt. Afgjort Standpunkt paa alle Vanger og saa naglfast. Der, hvor En selv kanste gaar og arbejder under hele Spørgsmaalets Tynge og vanskelig nok viner Løsningens Mulighed i det Fjerne, der er alle Vanskeligheder klarede, og med at gjøre rede for sig gaar det som „Kjæpper i Hul.“ Der maa være Tryghed at hente hos en saadan Mand. — Vore dette Gne iveien, at om du stiller dine Spørgsmaal, rejser dine Indvendinger, saa brister det med Svarene, og det fik nu endnu være; thi det gaar vel an at have en Ting paa det Rene uden at magte den logiske Benisførelse altid; men der kommer stundom det til, at du ikke kan værgе dig for det Indtryk: det er ikke Prøvelse men rent tilfældige subjektive Sympathier, som har valgt Standpunktet, og for øvrigt er Læren lært udenad, og som det faste Rygstød staar **U t o r i t e n**, de hæderlige og dygtige Mænd, som have havt den samme Mening.

Den som indlader sig paa at diskutere Spørgsmaal, han møder Mangt. En

af de fornøieligste Foreteelser er denne, at naar man saa har søgt at hævde et Synspunkt, leveret kanske Grund paa Grund, saa mødes han tilslut med dette Argument: „Ja det er nu din Mening, men jeg mener nu tværtimod og Andre med mig, og vor Mening kan vel være ligesaa god som din.“ En slaaende Bevisførelse, fuldstændig som et Slag paa Munden. Der kan man gjerne opgive Tingen med det samme.

Endnu Et til Belysning af Situationen. Der er dem, som sige sig at have fundet den rette Løsning paa Livets, paa Tilværelsens dybeste Gaade, som i det aabenbarede Ord, i Kristendommens Sandhed have fundet det Lys, som opklarer Tilværelsens dybeste Mørke. Jeg skal vist ikke sige Andet, end at dette er vel, men endnu tør der være Noget, som slet ikke er vel. Hvor ofte faar man ikke det Indtryk, at man har taget denne Sandhed som et Nov, og at man nu paa den slaar sig til No, at man betragter den som en Hvilepude, paa hvilken Sovnen var sød at finde. Medens netop dette skulde være den stærkeste Spore, som nogetsteds kan gives, til at jage efter Sandhed, dette, at man endelig havde fundet den ledende Traad, saa synes man meget mere at betragte Tingen saa, som nu var Maalet naaet, nu kunde man hvile paa velgjort Gjerning. Man tager sin Kristendom til Indtægt som en Skat, man har bragt vel i Havn, og som man maa se til at bevare hel og holden,

vel gjemt under Laas og Luffe; men dette at lade det være sin daglige Opgave at trænge alt mere ind i Forstaaelsen af dens Aand og dens Være, dette at lade den saa kaste sit Lys over al Ens Erkjendelse, over alle Livets, Tilværelsens Foreteelser, hvor Mange have vel gjort det til sit Livs mest alvorfulde Opgave. Og dog, er Kristendommen Sandheden, er der da Mening i noget Andet?

Vi have i det væsentlige fuldendt vort Rundblik, og hvad have vi fundet? En Verden i det Store og Hele paa Jagt efter Sandhed, en Flugt paa spændte Binger? Af, Uskelighed og Ynkeligthed nok i de aandelige Tilstande, men lidet af Flugten, hvis man ikke derved vil mene en Flugt bort fra alle alvorfulde Spørgsmaal. Og drage vi os saa paa den anden Side til Minde Sandhedsspørgsmaalets store Betydning, stille vi frem for os Historiens Bidnesbyrd, om hvorledes det Spørgsmaal, hvor det faar Magt, kan drive Mennesker til at stride og lide for dets Skyld, da tør vi vel drage den Slutning af det Syn, der her frembød sig for os: Der maa være Noget i Stykker her; der maa være Noget forvædet i vort, i Menneskenes Forhold til Sandheden. Der maa være en dyb Grundskade elsteds i dette Forhold.

Denne Tanke ville vi komme tilbage til, naar vi i næste Foredrag søge at følge den Enkelte paa hans Vej under hans Sogen efter Sandhed.

Nogle Ungdomsaar.

(Efter det Engellske.)

Første Kapitel.

Det var Nytaarsaften. Jeg sad ene i den kolde, mørke Spisestue, men Dagligstuedøren stod aaben, og jeg kunde se min Stedmoder, som sad i Kaffeovnskrogen og passiarede med sine voksne Døtre. Der var saa hyggeligt derinde, og Ilden brændte i Kaffeovnen og oplyste hele Værelset.

Det var Nytaarsaften. Hvem tænkte paa mig? Ingen!

Saaledes havde det ikke altid været. Jeg husker endnu godt, hvorledes min egen kjære Fader altid tænkte paa at glæde sin lille Pige paa den Dag, hvorledes han i største Hemmelighed lagde sin Gave, en Buket Blomster eller en anden liden Ting, paa min Hovedpude, saa at den var den første, jeg saa om Morgenen; hvorledes han strax lod, som om han ikke vidste, hvorfra den kom; og siden kysede og hjærtregnede mig meget. Nu var alt det kun som en Drøm; min Fader var død for længe siden, og jeg, en hittenaars Pige, overladt til min Stedmoder, som rigtignok behandlede mig godt, men dog med en Kulde, der saarede og frænkede mig.

Min Stedmoder havde været Enke efter en rig Kjobmand som havde efterladt hende med to Døtre og en betydelig Formue. Min Fader og min Stedmoder levede meget lykkelig med hinanden, men det forekom mig altid, som om hun ikke kunde lide mig, og vist er det, hun sølte sig trykket ved min Nærværelse. Alligevel lovede hun min Fader paa hans Dødsleie at opdrage mig sammen med sine egne Døtre uden at gjøre den ringeste Forskjel paa os, og hun holdt Ord, saa godt, hun kunde. Jeg blev under-

vist af de samme Lærere som Josephine og Louise, jeg var klædt som de og tog Del i alle deres Fornøielser og Udspredelser.

Dg dog, tiltrods for denne tilsyneladende Lighed, sølte jeg saa godt, at min Stedmoder ikke holdt af mig; hun indgjød mig de mest modstridende Følelser. Snart elskede jeg hende, snart bildte jeg mig ind, at jeg afstyede hende; snart sølte jeg mig saaret af hendes Uegnyldighed, snart velsignede jeg hende, fordi hun var saa god imod mig. Jeg ønskede inderligt at saa hende til at holde af mig, jeg gjorde endog nogle Forsøg i den Retning, men da jeg mærkede, at det var forgjæves, trak jeg mig endnu mere tilbage i mig selv og forøgede saaledes kun den Afstand, som allerede adskilte os.

Alt dette tænkte jeg nu paa og sørgede over, da jeg hin Nytaarsaften sad alene i Spisestuen, uden at Noget brod sig om mig eller endog kun lagde Mærke til min Fraværelse.

Jeg blev afbrudt ved, at en Dør blev lukket op, og en Tjener kom ind og lagde en Pakke paa Bordet. Begge de unge Piger jublede høit.

„Hvor det er yndigt!“ raabte de paa en Gang. Jeg horte Raslen af Silketoi og kunde nok tænke, at det var Foræringer til os, som vare komne, men dog vilde jeg ikke se derind, jeg lod, som om det slet ikke vedkom mig.

„Det glæder mig, at I synes om dem, mine kjære Piger.“ sagde min Stedmoder med sin sædvanlige blide Stemme. „Men hvor er Jeanne?“ tilføiede hun strax efter.

„Hun sidder rimeligvis og surmuler, som hun pleier,“ svarede Louise.

„Det gjør hun jo altid,“ bemærkede Josephine.

De kaldte paa mig, og jeg gik ind, bestemt paa ikke at vise mindste Spor af Glæde. Men da jeg saa de tre lyseblaa Silkejoler, som laa paa Sophaen, forsvandt hele min Bredde. Jeg saa paa min nye Kjole og vendte mig saa om mod Mama, som jeg kaldte hende, med Glædestaarer i Øinene. Jeg vilde løbe hen til hende og omfavne hende, men jeg standsede paa Halvveien, hun sad der saa stiv og fornem og sagde blot: „Jeanne, der er din Foræring, jeg haaber, du synes om den.“

Hendes Døtre optog hele hendes Opmærksomhed. De begyndte at prøve de nye Kjoler, jeg fulgte sukende deres Exempel; denne isnende Kulde havde gjort mig aldeles modløs.

Efterat Moderen kjærligt havde be-
tragtet de to unge Piger, faldt hendes Blik ogsaa paa mig, og der gled en mørk Skygge hen over hendes ellers saa rolige Ansigt. Det gjorde mig ondt, thi jeg vidste, hvad der foregik i hende. Døtrene lignede slet ikke deres Moder, hun var fin og blond, og saa endnu smuk ud, medens de ikke var fri for at være lidt klodsede, havde en mørk Farve og lidt uldagtigt Haar.

Skjønt det aldrig var faldet mig ind, at jeg var smuk, saa havde jeg dog lyst Haar, en hvid Hud og blaa Øine, saa der var Intet ivoien for, at en lyseblaa Kjole kunde klæde mig særdeles godt, men jeg kunde rigtignok ikke begribe, af hvilken Grund min Stedmoder havde valgt netop den Farve til sine Døtre, og jeg saa nok, at hun lagde Mærke til sin Feiltagelse; de derimod anede Intet og vare ude af sig selv af Glæde.

Hvor gjerne havde jeg ikke givet den

nye Kjole for at faa et venligt Blik, et kjærligt Ord. Jeg saa paa min Stedmoder, men hun vendte Hovedet bort, hun vilde ikke forstaa mig. Jeg gik taus og sorgmodig op paa mit Bærelse. O, min Fader! hvor tydelig huser jeg ikke, da du gav mig en simpel Musselins Kjole, hvor jeg blev glad, hvor jeg stod op paa Bordet for at se mig selv i Speilet, og nu, denne kostbare Silkejole, den forvoldte mig kun Sorg, jeg satte mig ned uden at bryde mig om, at jeg krøllede den, uden at haave seet mig i Speilet. Jeg tænkte paa, hvor ene og forladt jeg var paa Jorden, paa min elskede Fader, paa min Stedmoder, som jeg saa gjerne vilde elske, naar hun blot vilde tillade mig det.

Medens jeg saaledes sad i mine mørke Grublerier, faldt mit Blik pludselig paa en liden simpel Buket Blomster, som stod paa mit Toiletbord. Jeg gik hen for at lugte til dem og brast i Graad, thi jeg vidste, at det var den gamle Katrine, som havde sat dem der. Hun havde tjent i vort Hus, siden jeg var et lidet Barn, og var mig inderlig hengiven. Dette Tegn paa Venlighed indgav mig nyt Mod, jeg gik op og ned i mit Bærelse, jeg tænkte og tænkte, og endte med at bygge de stjoneste Luftkasteller.

„Her vil jeg ikke blive,“ sagde jeg til mig selv; „jeg vil ikke falde Folk til Byrde, som ikke kunne lide mig — jeg vil skrive til min Gudmoder!“

Og ligesom for at bestyrke mig i denne Beslutning saa jeg paa min Gudmoders Portræt, som hang over Skrivebordet. Hun saa ung ud, god og venlig; rigtignok var hun nu bleven gamæmel, og jeg havde kun en meget dunkel Forestilling om hende; næsten det Eneste, jeg vidste, var at hun boede i en liden By en Snes Mile fra Paris. Jeg pleiede at skrive

hende til to Gange om Aaret, og hun pleiede saa at takke mig i al Korthed, fordi jeg ikke havde glemt hende.

Dengang var jeg meget ung og maasse lidt romantisk. Jeg bildte mig ind at min rige Gudmoder skulde spille den Adelsmodige Rolle i mit Liv, og da jeg troede, Diebliffet var kommet til at gjøre Brug af en saadan Belgjørerinde, skrev jeg hende strax til og fortalte hende alle mine virkelige og indbildte Lidelser.

Om Dage efter kom der Svar, til stor Forbauselse for Mama, som ikke kunde forstaa, hvorfor min Gudmoder pludselig fandt paa at invitere mig.

„Smidlertid vilde det vist ikke være rigtigt at sige Nei,“ sagde hun. „Froken Tournelle maa vist have isinde at gjøre dig til sin Arving.“

Da Dagen kom, og jeg skulde afsted, var jeg mere bedrovet end glad. Jeg fortroed næsten, at jeg saaledes frivillig vilde forlade det Hjem, som havde været mit saa længe, den Moder, som rigtig nok var saa kold, men dog altid havde været god imod mig paa sin Vis, og de to unge Piger, som, skjönt de altid havde frænklet mig, dog altid vare blevne kaldte mine Søstre. Tiltrods for Alt, hvad jeg havde lidt, var jeg dog saa gjerne falden dem om Halsen, og havde sagt: „Jeg bliver her!“ Men de sølte ikke saaledes, de lode tværtimod til at være glade over, at jeg reiste, og min Stedmoder omfavnede mig med saa megen Kuld, at jeg ikke engang kunde saa Drøbene over mine Læber, da jeg vilde takke hende for den Tid, som var gaaet. Da jeg steg i Boguen, var gamle Katrine den Æneste, der fulgte mig til Døren og onskede mig en lykkelig Reise.

Andet Kapitel.

Længe før jeg naaede min Reises Maal, havde jeg udmalet mig, at min

Gudmoder maatte være en Engel af Blidhed, at hun uden Tvivl vilde elske mig, og at jeg skulde blive hendes Alderdoms Trost og Støtte. Hun maatte være ædel og elskelig, thi jeg vidste, at hun i sine unge Dage havde været forelovet med en ung Advoat, som var død tidlig, og at hun havde været trofast og ikke siden villet gifte sig, hvilket anfaaes for en stor Ros.

Det var mørkt, før jeg kom til mit Bestemmelsessted; Kudsten satte min Kuffert af paa Veien og kjørte igjen. Jeg ringede paa, stod og lyttede lidt og hørte saa Trin i Gangen; Døren blev aabnet, og en gammel, tyk Tjenestepige stod foran mig med et Lys i Haanden.

Jeg spurgte halv ængstelig efter Froken Tournelle. Pigen betragtede mig fra Top til Taa, derpaa saa hun paa min Kuffert og saa paa mig igjen. Det var koldt, og jeg begyndte at blive kjed af det.

„Er Froken Tournelle tilstede?“ spurgte jeg atter.

„Tror De, jeg er død? var det lidet høflige Svar.

Smidlertid nedlød hun sig til at lade mig komme ind og var endog saa venlig selv at bukke sig for at stubbe min Kuffert ind i Gangen. Det lykkedes først efter megen Pusten og Stønnen, og efterat hun var bleven saa aandeløs, at hun ikke kunde sige mig, hvor Døren var, men maatte nøies med at pege paa den med Fingeren. Jeg gik ind i et Værelse, hvor det var saa varmt som i et Drivhus, thi der brændte et stort Baal i Kaminen, og paa Gulbet laa et tykt, blødt Tæppe, Gardinerne vare trukne for, og under Loftet hang en Lampe, som brændte med et mat, rødtligt Skjær og lod det Meste af Værelset i Mørke. Nogle store Lænestole og en stor Sofa var det Æneste, jeg kunde opdage; thi

min Gudmoder søgte jeg forgjæves efter, jeg saa kun en stor Kat, som laa og sov.

Jeg kunde ikke forstaa, hvorfor min Gudmoder ikke kom, da jeg hørte en Slags Hosten henne fra Sophaen og saa en stor, mørk Ting bevæge sig i samme Retning. Jeg lille Løse, jeg løb hen til hende med Taarer i Øinene, jeg faldt paa Knæ for hende istedsefor at tage den Haand, hun havde raft frem, jeg græd, som om mit Hjerte skulde bryde, og stammede blot: „Kjære, kjære Gudmoder!“

„Men Himmel, hvad er det dog? Er hun gaaet fra Forstanden? Mariane, Mariane, kom dog! Denne unge Pige maa være syg. Hjælp hende op — og — og lad hende ikke mere komme mig for nær.“

Hun behøvede ikke at hjælpe mig op. Jeg havde reist mig i samme Dieblit, rød af Skamfuldhed og Forbauselse.

„Har hun Feber?“ vedblev Frøkenen, idet hun hele Tiden talte til Mariana og stadigt rykkede sin Sofa længere ind mod Muren.

„Smitter det?“ spurgte hun, idet hun holdt en Flacon op til Næsen.

Jeg sagde, at jeg befandt mig udmærket godt.

„Er du ogsaa vis paa det?“ spurgte hun, idet hun saa mistænksom paa mig.

„Rider du lidt af saadanne Anfald, eller faldt du blot? Du stødte dig da vel ikke! Mariane, se om Frøkenen har stødt sig.“

Jeg svarede ganske kort, at Intet feilede mig, og at jeg heller ikke havde stødt mig.

„Saa kom med Aftensmaden, Mariane! Sæt dig, mit Barn, der lige overfor mig, saa jeg rigtig kan se dig. Du kan trænge til at saa Noget at spise.“

Jeg gjorde, som min Gudmoder havde

sagt, og gav mig nu ogsaa til at iagttage hende lidt nærmere. Jeg havde fundet Mariane tyk, men i Sammenligning med sin Madmoder var hun rigtignok Jngenting. Sophaen syntes at maatte være indrettet til hendes Brug alene, thi hun udfyldte den med største Nøiagtighed, og jeg var ikke vis paa, om min Gudmoder virkelig var istand til at forlade denne Plads.

Da hun havde betragtet mig en liden Tid og overbevist sig om, at der ikke var nogen Fare ved at saa mig saa nær, sagde Frøken Tournelle, at hun haabede, jeg ikke mere kunde mærke Noget til mit Fald. Jeg forklarede saa, at jeg egentlig ikke var falden.

„Saa?“ svarede hun langsomt. „Jeg kunde ikke tænke mig Andet. I min Alder giver man ikke saaledes efter for sine Følelser, det stader kun Fordoielsen.“ Jeg gjorde Undskyldninger.

„Lad os ikke tale mere om det, mit Barn . . . Saa du følte dig ikke lykkelig hos din Madmoder. Lad os ikke gaa ind i Enkeltheder,“ tilføiede hun, da jeg lukkede Munden op for at tale. „Jeg holder mere af at tænke mig, hvad du har lidt, det vilde kun gjøre mig sørgmodig at høre dig fortælle om det. Tag din Hat og Raabe af; her er Aftensmaden.“

Mariane kom virkelig med en stor Basse med Kanin-Fricase paa. Gudmoders smaa sorte Dine sunklede af Glæde, hun bevægede sine Læber, rullede Sophaen lidt nærmere hen til Bordet, bredte en snehvid Serviet over sig og gned sine Hænder, medens hun hele Tiden betragtede de kostelige Retter. Hun syntes ikke at have Hastverk, tværtimod, hun afventede det lykkelige Dieblit med stille Sindsro.

„Saa det er min Gudmoder!“ tænkte jeg, idet hun tog de bedste Stykker med

Egenskærighedens og Begjærighedens hele Ugenerthed.

„Holder du af Raniner? Saa meget desto bedre. Det er saa uheldigt, naar Folk ikke kunne sympatisere. Du ved jo nok, at jeg var lige ved at blive gift . . . for en Del Aar siden. Min Forlovede havde mange fortrinlige Egenskaber, men alligevel vare vi vist ikke bleven lykkelige. Vi kunde ikke harmonere. Tænk dig, han holdt mest af Gaaseleverpostei, Hummer og saadanne ufordøilige Ting, som jeg aldrig smager. Han døde da ogsaa deraf.“

Aftensmaaltidet varede i en Time, og derefter bad min Gudmoder, som ikke lod til at tænke paa, at ogsaa jeg kunde være træt, mig om at læse Avisen for hende. Efter ti Minuters Forløb sov hun ganske trygt og vaagnede først op længere hen paa Aftenen. Hun trak i Klokkestrengen, og Mariane kom atter tilsyne med en Balke, denne Gang fuld af Slikkerier. Den blev sat paa Bordet, og den gamle Pige skyndte sig at flytte en blød Lænestol hen til sig selv, hvori hun gjorde sig det bekvemt, derpaa gav hun sig til at drøfte Kjøkkensjælden for den næste Dag.

„Hønsfjødssuppe, Mariane, det er en svært lang Tid siden, vi have faaet det.“

„Lad gaa! Saa foreslaar jeg Ribbensteg.“

„Paa ingen Maade! Først Fisk, saa Agerhøns, Mariane! Agerhøns.“

Mariane gjorde Indvendinger, og Diskussionen var nær ved at blive stoiende, inden de vare komne til tredje eller fjerde Aet. Saa hørte jeg heldigvis ikke mere. Træt og udmattet af Rejsen faldt jeg i Søvn og lod dem ene om at afgjøre denne vigtige Materie.

Et helt Aar boede jeg hos min Gudmoder, og jeg havde i den Tid kun en Ting at beklage mig over: jeg havde det

altfor mageligt. Jeg tror ikke, der var et eneste skarpt Hjørne i hele Huset. Alt var afrundet, udstoppet, beklædt; Sengene vare utrolig bløde og omgivne af tykke Gardiner, som syntes at gjøre det næsten umuligt nogensinde at vaagne op, Dørene lukkede sig af sig selv, Persennerne skjærmede os mod Solen, og Skodderne mod Vinden, Stolene vare magelige, Puderne som bare Edderdun. Og dog var det Altsammen Intet mod den uafsladelige Spisen, man vilde presse mig til: Kaffe Klokken ni, varm Frokost Klokken elleve, Chokolade Klokken to, Middagsmad Klokken sex, Aftensmad Klokken ni. Efter otte Dages Forløb tog jeg mig den Frihed at erklære, at jeg ikke med min bedste Villie kunde spise mere end tre Gange om Dagen, men derved sank jeg ogsaa betydeligt i min Gudmoders og hendes Tjenerindes Agtelse.

Dog maa jeg indrømme, at der gamle Dame altid var villig til at tjene Andre, hvor det kunde gjøres uden Uleilighed. Hun betalte de bedste Lærere, da jeg ytrede Ønske om at tage Timer, tillod mig at anstaffe saa mange Bøger, jeg jeg vilde, og gif endogsaa ind paa, at jeg læste hende isøvn med Andet end Avisen, naar blot Historien endte godt, „thi“, sagde hun paa sin Maade, „Tivet, baade i Romaner og i Virkeligheden, maa altid ligne en god Middag, som ender med Desjerten.“

En Vinteraften medens Froken Tournelle laa og sov, ringede det pludselig. Mariane vraltede, saa hurtig hun kunde, ud for at lukke op og kom nogle Dieblikke efter tilbage. Den gamle Pige saa ganske forstyrret ud.

„Froken“, sagde hun, „en Dame, Deres Søster!“

Min Gudmoder havde kun haft en Søster, som det hed sig var død henne i

Amerika; nu saa hun saa forstræffet ud, som om hun troede, det var denne Sidskes Skygge, der var kommen i Besøg til hende.

Før hun fik Tid til at komme lidt til sig selv igjen, traadte den omtalte Søster ind. Hun var høj, bleg og mager, og klædt i Sorg fra Top til Taa; om det saa var Stromperne, saa vare de sorte. Hun bevægede sig med majestætisk Langsomhed, og ved hvert Trin svaiede de sorte Fjer paa hendes Hat, medens hun selv var indhyllet i en lang, sort Raabe som i et Rigklæde. Denne Skikkelse standfede midt paa Gulvet og raabte med grædende Stemme:

„Hvor er hun? Hvor er min elskede Søster?“ Hun aabnede sine Arme, som for at trykke hende til sit Hjerte, men der kom ingen Søster. Fruen Tournelle laa paa sin Sopha og betragtede den Nyankomne med stum Rædsel.

Denne ilede hen til hende og raabte hulkende:

„Siden Skibnen nu atter har forenet os, skal kun Døden adskille os igjen. Vær rolig, min elskede Søster, din Rosalie forlader dig ikke mere.“

Jeg har aldrig seet en saa grædenem Dame som denne Rosalie. Hun begyndte med grædende at omfavne sin Søster, saa gik hun lidt bort fra hende, saa græd hun igjen — om det var af Glæde eller af Sorg, ved jeg ikke — og omfavnede hende atter og atter.

Min Gudmoder holdt sig aldeles passiv; det havde været ligesaa umuligt for hende at gjøre Modstand som at reise sig op og løbe sin Vej.

Den sørgmodige Rosalie, hvis Taarer flød uafbrudt, havde dog endnu saa megen Sindsro, at hun kunde skjændes med Kudsken om Betalingen, lade sin Ruffert bringe ind og selv vandre Huset rundt for at udføge sig det bedste Værelse.

Min Gudmoder havde endnu ikke sagt et Ord; men da jeg søgte at oplive hende, svarede hun:

„Siden Rosalie ikke er død, er det vel mig, som skal gaa bort.“

Hun luffede Vinene og rystede paa Hovedet, da jeg søgte at bevise hende, at der slet ingen Grund var til at antage, at noget Saadant strax vilde ske. Det var, ligesom en fire Fde havde bemærget sig hende, og Søsteren selv var visselig ikke istand til at betage hende den. Hun græd og jamrede sig tidlig og sild, spolerede hendes Frokost ved at klage over, at de rimeligvis ikke havde lang Tid tilbage at leve sammen i, bad hende ved Middagsbordet paa den mest indtrængende Maade om at være maadeholden, da jo deres kjære Fader var død af Apoplexi, og deres uforglemmelige Moder af Waterstot, og græd under Aftensmaaltidet over, at „hendes elskede Søster spandt hen Dag for Dag.“ Følgen af dette var naturligvis, at Fruen Tournelle mistede haade sin Appetit og sit gode Humør, og at hun tilsidst, efter tre Maaneders Forløb, virkelig sank i sin Grav.

Jeg havde ikke fundet det i min Gudmoder, som jeg havde ventet, og dog gjorde det mig ondt at miste hende; hun havde jo været god mod mig paa sin Maade, og jeg har desuden let for at slutte mig til de Menneſter, som jeg lever sammen med. I sit Testamente efterlod Fruen Tournelle hele sin Formue til Mariane „som Løn for hendes lange tro Tjeneste,“ jeg fik ii Tusind Francs, som jeg først maatte raade over, naar jeg blev myndig, og Rosalie fik Jngenting: Nu jamrede hun sig naturligvis mere endnu end før, paaastod, at hun havde opofret sig for en utaknemmelig Søster, skjændte paa mig, fordi jeg var „en liden intrigant Person,“ og

fortalte Mariane rent ud, at hun havde taget Livet af sin Frosken med sit afsthyelige Kjøkken. Det fandt Mariane dog for galt, og en Dag betydede hun hende, at hun gjorde bedst i at rejse, hvilket den sørgmodige Dame saa ogsaa gjorde.

Disse Begivenheder har jeg kun berørt saa flugtigt, da det kun er, hvad der angaar mig personlig, jeg her vil fortælle.

Tredie Kapitel.

Kjære Læser, nu finder du mig atter i en Jernbanevogn. Denne Gang rejser jeg til Paris. Jeg er tyve Aar gammel, men kan dog nok indse, at jeg ikke kan leve af Renterne af min Arv alene; derfor drager jeg til Paris, hvor jeg venter, at en Skare Elever vil strømme til for at drage Fordel af mine Talenter og Kundskaber, og hvor jeg haaber at komme til at se lidt mere af Verden end hidtil. Min Stedmoder opholder sig ogsaa der, thi begge hendes Døtre ere nu gifte; hun har nok strebet mig til, men ikke ladet mig vide, hvorfor hun ikke opholder sig hos En af dem, og heller ikke bedet mig om at tage Bolig hos hende.

Imidlertid tog jeg strax paa Banegaard en Vogn for at kjøre til hende. Det Hus, hvori hun boede, var uanseeligt; hun havde et lidet Værelse, som kun var tarveligt møbleret, og det var i fjerde Etage. Det forundrede mig, da jeg jo vidste, at hun var vant til Overflod og satte Pris paa at have det elegant.

Hun modtog mig venligt, men dog noget koldt; vi talte strax om min Stedmoder.

„Jeg kan ikke forstaa, at hun ikke har efterladt dig mere end ti tusinde Francs; jeg troede, hun havde adopteret dig.“

„Jeg har ingen Ret til at beklage mig,“ svarede jeg; „jeg har Intet at vente af Nogen som helst.“

Min Stedmoder saa bedrøvet ud. Jeg skyndte mig at spørge efter Josephine og Louise.

„De ere saa lykkelige!“ svarede Fru Delevre, hvis Ansigt oplaredes.

Jeg forstod det Hele: hun havde opofret sin Formue for at faa sine Døtre gifte. Den Tanke, at de maatte vare lykkelige, fik hende til at glemme det tarvelige lille Værelse, hun selv beboede. Men hvorfor var hun ikke hos En af dem? Hvorfor var hun ene? Jeg kunde ikke lade være at spørge hende derom. Hun svarede, at det var hende, som helst vilde bo paa den Maade, hun holdt ikke af at leve paa Landet; men jeg kunde se paa hendes angstelige Blik og hendes urolige Væsen, at hun frygtede for, jeg ikke skulde tro, hvad hun sagde.

Hvorledes gif det til, at da jeg nu fandt hende ene og forladt midt i Paris, jeg saa kun mindedes hendes Godhed? Jeg ved det ikke.

„Moder“, sagde jeg tilsidst, „nu træffer det saaledes, at vi Begge staa ene midt i denne store By. Kunde vi ikke bo sammen? Jeg skal ikke falde dig til Bæver, og jeg tror, vi vilde Begge blive lykkeligere.“

Hun taug i nogen Tid, derpaa svarede hun:

„Mit stakkels Barn, jeg er ikke mere saa stærk som før; det vilde blive en sørgelig Tilværelse for dig.“

„O nei! tvertimod!“ raabte jeg. „Sig ikke Nei, jeg beder dig! Du vil holde lidt af mig for min Faders Skyld, og jeg vil holde saa meget af dig, baade for hans Skyld og for din egen.“

„Jeanne“, svarede hun, „du er et godt Barn. Gud velsigne dig!“ Og derpaa traak hun mig ned til sig og græd.

Glæden over hendes Samtykke viste mig, hvor meget jeg holdt af hende.

Jeg har aldrig tilbragt en lykkeligere Dag end denne; det var, ligesom al Dvang var forbi, jeg talte ligesom og ugeneret som aldrig før i min Stedmoders Nærværelse, og jeg talte uafbrudt, thi Glæden gjør mig altid snakkelig, og desuden var det mig en saadan Glæde at udtale Ordet „Moder.“

„Kjære Moder,“ sagde jeg, idet jeg ordnede mine Bøger paa Hylberne, „jeg vil saa saa mange Elever, og jeg vil fortjene saa mange, mange Penge. Jeg er kun bange for en Ting, og det er, at min Tid vil blive saa optagen, at jeg ikke kan være meget hos dig.“

Moder smilede og saa paa mig med en Blanding af Glæde og Sorg. Jeg sad paa en Stammel ved hendes Fodder og byggede mine Lustkasteller med al den Iver og blinde Tillid, som kun en tyveaarig Bygmester kan være i Besiddelse af. Endnu samme Dag skrev jeg et Avertissement, som skulde rykkes ind i et af Bladene: „En ung Pige af god Familie, Glev af de bedste Lærere, som spiller godt, kan Engelsk og Italiensk o. s. v., søger Plads eller Elever i Hjemmet. Betalingen er moderat.“ Hvilken Fader kunde modstaa et saadant Tilbud? Vilde ikke alle Forældre synes sig at saa deres Børn anbragte hos mig?

„Kjære Moder,“ vedblev jeg, „du skulde altid gaa med sorte Silkekjoler, det klæder dig saa godt. Hvorfor er her ingen Blomster? Dem skulle vi have. Og saa synes jeg heller ikke, vi skulde blive boende her; vi maa have en større Leilighed, hvor jeg kan tage imod mine Elever, thi det er dog meget bedre, at de komme hjem, end at jeg skal løbe ud i alt Slags Veir.“

„Mit stakkels Barn, du har jo ingen Elever endnu.“

„Men de komme nok,“ svarede jeg fuld af Tillid.

Vi leiede da en anden Bolig, og jeg brugte strax endel Penge til at møblere den for. Blandt Andet købte jeg et stort, smukt Bord med et grønt Tæppe paa, ved hvilket jeg skulde sidde og holde Skole. Mama fandt, at det var lidt for dyrt, men jeg søgte at bevise hende, at en eneste Glev snart kunde dække hele det Udlæg. I det Hele taget troede jeg at have indrettet mig rigtig fornuftigt og var glad ved, hvad jeg havde købt. Der var kun en Ting, som gjorde mig lidt betænkelig, og det var, at der endnu ingen Elever viste sig. Jeg kunde ikke forstaa det, thi jeg havde jo seet mit Avertissement en fem, sex Gange i Avisen. Hvorledes var det muligt, at der endnu Ingen kom?

„Der er kun en Maade, jeg kan forklare det paa,“ sagde jeg til min Moder; „en anden Lærerinde maa have afhentet mine Billetter og saaledes taget mine Elever fra mig. Det er dog en stor Skam! Jeg tror, jeg vil sætte det endnu engang i Avisen og saa lade Folk adressere deres Billetter hertil.“

Moder smilede, men sagde Intet, for ikke at gjøre mig modløs.

Jeg kom altsaa igjen i Avisen, men havde ikke mere Held med mig end sidst. Hvorledes kunde det dog være? Jeg blev bedrovet, men opgav dog ikke Haabet og søgte Trost i at udmale mig mit store Bord, fuldt af Blækhus og Bøger, og en Kreds af opmærksomt lyttende Elever omkring det, medens jeg sidder for Bordenden og belærer de Unge med Alvor og Blidhed, svarer mildt paa de frygtfomme Spørgsmaal, man henvender til mig, og indhoster Ros og Ære for de hurtige Fremstridt, Børnene gjøre, foruden at jeg den første i hver Maaned modtager

en ikke ubethdelig Sum Penge, som jeg lægger foran min forundrede Stedmoder, efterat jeg først har taget saa meget fra, som der behøves for at kjøbe en ny sort Silkekjole til Mama.

Men hvad kan det Altsammen nytte,

naar jeg ingen Elever har — hvor skal jeg dog faa dem fra? I det Samme ringer det. Der er et Brev! Min Haand ryfter, idet jeg brynder Seglet.

(Sluttes).

Skoleefterretninger.

„Katalo g over det Norske Luther-College for Skoleaaret 1884—85 er udfkommen og kan faaes frit tilsendt ved at henvende sig til Skolens Bestyrer, Prof. L. Larsen, Decorah, Iowa. Den indeholder Fortegnelse over Skolens Lærere og Disciple samt Opgave over Undervisningskursusset i det forløbne Aar, og dernæst giver den en Del andre Oplysninger om Skolen. Siden sin Oprettelse har Skolen haft 1,192 Disciple, af hvilke 162 fuldstændig har gennemgaaet den og gradueret. Over disse Skolens Graduates fra 1866 til 1884 indeholder Katalogen en fuldstændig Fortegnelse med Angivelse af deres nuværende Livsstilling, og da vi heri har en Oversigt over nogle af de vigtigste Frugter af Skolens Arbejde, vil vi dvæle lidt nærmere derved.

Vi ved jo, at Hovedhensigten med Skolens Oprettelse er at uddanne Kirkelærere, og naturlig spørger da vort Folk først: hvor mange af disse, som har gennemgaaet Skolen, er blevne dette? Vi finder, at 70 af dem er Præster; 4 til har været det, men er bortkaldte ved en tidlig Død. Nu, vil maasse Noget sige, dette er dog ikke Halvdelen af dem, som har gradueret, og det er ikke noget glædeligt Resultat. Men man betænk, at de 3 sidste Aars Graduates, tilfsammen 37, endnu ikke kunde være færdige til Præster. Af disse 37 opføres 21 som theologiske Studenter, og siden Katalogen udgaves, er en Del af disse udeksaminerede som Kandidater og vil formodentlig med det Første blive ordinerede til Præster. Men ogsaa 5 af de tidligere Aars Graduates opføres som theologiske Studerende, og af de senere Aars Graduates er der Flere, som ganske vist vil studere Theologi, om de end ikke strax har seet sig i Stand til at begynde derpaa. Desuden er der opført 3 theologiske Kandidater, og endnu 1, der er opført som „Lærer“, er theologisk Kandidat. Regner vi alle disse theologiske Studenter og Kandidater som vordende Præster, saa faar vi af vore 162 Graduates 103 Præster. Det kan være, at Enkelte af dem ikke bliver Præster, men saa er det ogsaa temmelig vist, at Flere, der endnu ikke er opførte som Theologer, vil blive det. Desuden er 3 af vore Graduates døde som theologiske Studenter.

Men ikke bare de, der bliver Præster, træder i Kirkens Tjeneste. Af vore Graduates er 2 Professoreer ved vort theologiske Seminar, 4 Professoreer og 1 vikarierende Lærer ved vort College, 2 Bestyrere af vore Akademier i Northfield og Willmar, og 6 Lærere ved disse; alle disse 15 maa dog ogsaa siges at være i Kirkens Tjeneste. Og spørger vi saa efter de øvrige 40, saa

finder vi, at 3 af dem er døde, og at der er 1, hvis Stilling ikke har kunnet opgives. Af de 36, som da bliver tilbage, er 3 Lærere ved høiere Skoler udenfor vort Samfund, 4 studerer Filologi, 7 er opførte som Lærere (teachers), 1 er Læge, 2 studerer Medicin, 2 er Advokater (1 af disse er dog nu Redaktør), 1 studerer Jus, 2 er opførte som Studerende, uden at deres Studium er angivet, 1 er County Clerk, 2 Clerks, 1 Sekretær i en Jernbanekommission, 1 Agent, 4 Kjøbmænd, og 5 Fjernere.

Vi haaber, at et følgende Aars Katalog vil opgive, hvor mange af dem, der har været Elever af Luther-College, men ikke gradueret derfra, er blevne udeksaminerede som Skolelærere, og hvor mange der har været sendte til det praktiske theologiske Seminar og paa den Maade ere blevne Præster."

(„Ev. Luth. Kirke-Tid.“)

Af et Brev i „Norden“ for 1ste Juli undertegnet —e tillader vi os at gjengive følgende:

St. Olaf's School, Northfield, Minnesota.

„Ved St. Olaf's School holdtes Examen fra 8de til 17de Juni.

Ved Examen's Slutning viste det sig, at 5 kunde erklæres for dygtige og værdige til at modtage Afgangsdiplom for fuldendte Studier ved Skolen.

Graduenternes Navne er: Christian Anderson fra St. Peter, Minn., John J. Lee fra Holden, Minn., Chr. Lindberg fra New Richland, Minn., John Tandberg fra Granite Falls, Minn., og Henry Eliassen fra Roland, Iowa.

Slutningsfesten holdtes den 18de Juni Kl. 2½ Eftermiddag og varede til Kl. 5. Jenterne ved Skolen havde smykket Salen med grønt, med Blomster og Krandsse, saa at Alt havde et smukt, festligt Præg.

Da det er Regel ved Skolen, at Alle, som graduerer derfra, maa ved Slutningsfesten sige Noget, saa var ogsaa disse 5, som skulde graduere, forberedte derpaa, og jeg skal give Programmet:

Commencement exercises at

ST. OLAF'S SCHOOL, Northfield, Minn., June 18th 1885.

Hymn.

Prayer: Prof. Th. N. Mohn.

Piano Duet: Misses Finseth & Quammen.

Oration — Washington Irving: John Tandberg.

Piano Trio — Tannhäuser March: Misses Quammen, Lysne & Finseth.

Oration — Agriculture: Chr. Anderson.

Piano Solo — Sonate Pathetique: Miss Quammen.

German declamation: John J. Lee.

Vocal Solo — It was a dream: Miss Hatlestad.

Historian & Prophet: Chr. Lindberg.

Quartette: Misses Johnson, Hatlestad, Quammen & Mr. Boe.
 Valedictory: Henry Eliassen.
 Piano Solo: Miss Finseth.
 Presentation of Diplomas.
 Chorus — Ved Skoleaarets Slutning om Sommeren.
 Address: Prof. Th. N. Mohn.
 Hymn.

Alle skilte sig vel af med sine Sager, saa at det var ret oplivende at være tilstede og høre paa.

Skolen har ogsaa iaar haft en god Søgning, især var Vaarterminen bedre besøgt end nogensinde før.

Kurset er ogsaa iaar blevet udvidet. Engelsk drives meget ved Skolen og er Hovedfaget. Ved Siden af de almindelige Fag studeres Latin og Tysk. Universal History, Civil Government, Didactics, Rhetoric og Geometry er de nye Fag, som iaar har været studeret ved Skolen. To nye Fag er besluttet indførte næste Aar, nemlig Political Economy og Botanik, saa Skolen nu er "up to the times" og meget praktisk.

En hel Del er i Aar blevet gjort, der smykker Bygningen og Omgivelserne; Taarnet er fuldført, Grunden er jævnet baade i Fronten og bagensfor Bygningen, ligeledes er en ny Wei anlagt, til Brug for dem, som tager sig en Lyttur for at bese Byen og dens Omgivelser. Det lønner ogsaa Umagen thi man skal lede længe, før man finder et smukkere Landskab og en bedre Udsigt end man har fra St. Olaf. Alle Fremmede bør, hvis de kan, standse og gaa op paa St. Olafs Høj, for at nyde den prægtige Udsigt.

Der skal iaar gøres en Kraftanstrengelse, for at faa betalt Gjælden. Trustees'erne har paataget sig at samle Penge for Skolen, og Lærerne ved Skolen rejser nu i Sommerferien rundt iblandt Norsterne i samme Hensigt. Godt vilde det være, om saa kunde ske. Norsterne har gjort en hel Del alledrede for Skolen, og de føler sig vist ikke fattigere derved. Det er en hel Opdragelse i at underholde, opbølge og udvide Skoler, og Folk burde være glade (ikke sure) i at faa Lov til at være med at understøtte dem."

CATALOGUE of the Minnesota Lutheran Seminary and Institute, Willmar, Minnesota, 1884-85. Incorporated in December, 1882.

OFFICERS: Ole Aslaksen, President; L. O. Thorpe, Secretary; Andrew Railson, Treasurer.

BOARD OF TRUSTEES: Ole Aslaksen, Willmar, Minn.; L. O. Thorpe, Willmar, Minn.; L. J. Markhus, Norway Lake, Minn.; E. O. Otterness, Willmar, Minn.; I. K. Syse, West Lake, Minn.

INSTRUCTORS: A. M. Hove. English Grammar, Geography and History. P. J. Eikeland. Norwegian, Religion and Biblical History. H. S. Hilleboe. English Reading, Physiology and Rhetoric. H. W. Sheel. Mathematics, Book-Keeping and Penmanship. Haldor Hanson. Violin, Piano, Harmony and Vocal Music. Miss Jennie Estrem. Piano and Organ.

The design of this institution is to give young men and women an opportunity to acquire a thorough' practical education. A competent and adequate corps of teachers is employed, and students will be carried through as rapidly as their abilities will allow.

The school, though especially adapted to the Norwegians, is open to all. Tee courses of study are so arranged that they can, with advantage, be pursued by others not familiar with the Norwegian language.

The school is controlled by the corporation and the teachers. It is not established for nor supported by any one religions society as such. The success of the school, therefore, depends entirely upon its merits and the good will and support of the public.

The moral and religious interests of the students receive due attention. We think an education, not based on a Christian foundation, has but a doubtful value.

The school has been in operation only two years. During this time extensive improvements have been made. A large addition has been added to the Seminary building, a Music hall fitted up, a boarding hall erected, and an "actual business room" has been provided for the Business department.

The growth of the School has been rapid. It was opened October 16, 1883, with only a part of a Preparatory course laid out. Since then three other courses have been added and a Musical department established. The number of Instructors has been increased from two to six. Other courses will be added from time to time. The number of Instructors will be determined by the work.

Rong Alfons og hans Dronning.

Rong Alfons havde en udstrakt Have ved sit Slot. De fleste Arbeidere ved Slottet boede paa hin Side af Haven; det var dem derfor en betydelig Gjenvei, naar de kunde gaa fra deres Hjem igjennem Haven til Slottet og samme Vei tilbage; men da denne Frihed paa flere Maader misbrugtes, lod Kongen opføre et Hegn om Haven, og satte tilfids Dodsstraf for at gaa igjennem den uden Tilbørlighed. Den, som vovede at overtræde Kongens Lov, skulde kæmpe med en Tiger.

Alonzo, en fattig og spagelig Dag-leier, følte sig en Aften saa træt, at han ikke formaadede ad denne lange Omvei at gaa hjem. Da det var blevet mørkt, vovede han at gaa igjennem Haven. Men han blev opdaget, grebet og dømt til tre Dage derefter at kæmpe med en Tiger, eller hvad i Grunden var det samme, hans Blod skulde flyde til Straf for Overtrædelsen.

Bed slige grusomme Skuespil pleiede mangfoldige Menneker at være tilfede, saaledes ogsaa her: Kongen og Dron-

ningen var der og med alt sit Hof. Alonzo førtes frem, spag og afkræftet. Man gav ham en kort Landse at forsvare sig med; men han kastede den bort, knælede ned og ventede den grusomme Dødsmaades Fuldbyrkelse. Paa et givet Vink af Kongen, aabnedes Døren ind til Tigeren, og frem styrtede — et Lam, som dog truffet af flere Pile sank død til Jorden, medens dets Blod strømmede ud af de dybe Saar. „Hvo har vovet at skuffe mig og at tilintetgjøre Lovens Befalinger!“ udbrød Kongen heftigt. Da reiste Dronningen sig med tillidsfuldt Mod og sagde: „Dette er skeet efter min Foranstaltning. Du er den strenge Lovgiver og Dommer; jeg er Naaden, der staar ved din Side. Skulde Loven ene gjælde, hvo er da den, som kan bestaa for Dommen? O, min ædle Alfons! var der ikke Naade til for hans

Blod, der som et Lam bar ogsaa vore Synder, og sjønt uslyldig udøste sit Blod til en Forsoning, maatte da ikke ogsaa vi med Ekstræk se Døden imøde?“ Formildet svarede Alfons: „Istedetfor Dvertræderens Blod er Lammets Blod udghdt. Kjærligheden (han rækker Dronningen Haanden) har afvæbnet Strengheden og forsonet Lovgiveren. Alonzo, du er fri, din Brode er tilgivet, og fra nu af skal den haarde Lov være affattet.“ Da gjenlød Luften af tusinde Stemmers glade Jubel. Alonzo førtes til sin fatige Bolig, hvor Hustru og Børn havde været nedslættede i den dybeste Smerte; men som de dybt havde sukket under Lovens Strenghed, saa høit hævede sig nu deres Hjerter under Naadens og Forsoningens glade Budskab.

(„Duen“.)

Blandinger. — Nytt og Gammelt.

Jowas Stats-Fair (det 32te) agtes afholdt i Des Moines fra 4de til 11te September forstkommende. Præmielisten samt anden ønskelig Underretning faaes ved Henvendelse til Sekretæren John L. Chaffer, Fairfield, Iowa.

Postportoet. Et enkelt Brev maa forsynes med en 2 Cent Stamp fremdeles, men dets lovlige Vægt er forhøjet fra $\frac{1}{2}$ til 1 Unze.

A Howard Co. farmer lost ten head of cattle by lightning during one of the late storms. They were huddled together close by a wire fence. The danger in such cases as this can be averted by putting in "lightning arresters." A piece of wire attached to the fence, per-

pendicularly, with the end planted firmly in the ground, will do the business effectually. A low, damp spot is preferable. The earth and dampness are the best known conductors of electricity; but if there is no good medium of connection, electricity will run along a barbed wire fence as readily as it does a telegraph wire. Telegraph offices and instruments are "protected" by just such simple means as a ground connection.

(Decorah Rep.)

Lareffiske. En Bonde, der ifølge „Stad.“ nylig fikse paa den gamle primitive Naade med Nak i Saudeelven, fik en stor Lax paa Krogen. Under Arbeidet med at faa den iland gif

Snøret af, men Manden var heldig nok til at faa fat i Enden igjen. Denne handt han da fast om en Træstamme, meden han løb hjem, et længere Stykke Bei, og hentede mere Snøre til at skjøde i med. Kommen tilbage fandt han endnu Lægen paa Krogen, og efterat have skjødt paa Snøret og have arbeidet med Lægen en Tid, fik han den iland. Den viste sig at veie 1 Bpd. og 18 Mk. (21 Pund). En respektabel Fangst for en fattig Mand med saa primitive Greier.

Dagspressen i Rusland. Ifølge de statistiske Meddelelser fandtes der den 1ste April 1883 i hele Rusland 158 Dagblade og 346 Tidender, hvori dog er fradraget de geistlige og Guvernementsbladene. Af disse Blade stod 399 under Censur. De udkom i følgende Sprog: russisk 259, polsk 75, finsk og svensk 41, tyisk 34, lettisk 13, armenisk 11, estnisk 9, grunesisk 4, samtidig i russisk og tyisk 3, i tartarisk 2. Desuden udkommer der 6 Tidender, der hver trykkes i 2 forskjellige Sprog. (B. Aftbl.)

Forstjellige Slags Notitjer.

Hon. David Dudley Field af New York Stat holdt for en Tid siden en Tale, hvori han paaviste Onstligheden af at afflatte den Masse overflødige Ord, som bruges i Lovsproget. Han paaftod at Folket i New York Stat betaler \$100, = 000.00 aarlig for saadanne Ord. I almindelige Skjoder er der 950 Ord, hvoraf 860 efter hans Paaftand er overflødige, og i almindelige Panteobligationer er der 1,500 Ord, hvoraf 1,240 ere overflødige.

— I Iowa's to Sindsyge-Anstalter er der tilsammen 1,247 Patienter, deraf (i Independent) 25 fra Winneshie County.

— Der er 301 offentlige Skoler i New York City, det hele Antal Disciple var 194,822. Gjennemsnitsbesøget var (i Oktober s. A.) 134,227; Antallet af Lærere var 3,748. Der er Mangel paa Skolerum, der er i hele Byen omtrent 8000 Børn mellem 8 og 14 Aar, som der ikke er Rum til i Byens Skoler.

— Grand-Juryen er affattet i Ne-

brasta; man har istedet ansat en Public Prosecutor, som paa Anmeldelse afgjør, om der skal anlægges Justitsag eller ikke.

— Staten Iowa har 2,200,000 Indbyggere.

— Des Moines (s: Munkenes, Genetivform af det franske Ord moine, Munk), siges at have ikke langt fra 40,000 Indbyggere, naar Forstæderne regnes med.

— Buffalo, N. Y., siges (efter en nylig foretagen Folketælling) at have 202,818 Indbyggere.

— Sydens Methodist-Church haaber at kunne samle \$265,000 til Missionen for 1885 og 86; Stade, at Methodistkirken ikke lader sig noie med at missionere blandt Hedningerne, men ogsaa i forskjellige kristne Kirkesamfund.

— Den forenede presbyterianiske Kirke i Amerika har i det forløbne Aar faaet Bidrag til sine udenlandske Missioner til et Beløb af \$71,666.74.

— Den (lutheriske) Generalsynode be-

sluttede nylig i en Samling i Harrisburg, Pa., at begynde en Mission blandt Jøderne i Chicago; ligeledes besluttedes at anlægge et College i Guntoor i Ostindien til Uddannelse af Indfødte til Præster for deres Landsmænd.

— Det lader ikke til, at den franske Regjering vil opgive sine Fordringer mod Madagassar, da det nu heder, at den vil sende en Battalion Infanteri derhen for at søge sin Styrke der.

— John Bignell, som var Formand for en Opdagelses-Expedition, der var udsendt af den kanadiske Regjering til Jndsoen Mistafini, beretter, at nogle af Søens talrige Der forekom ham at være

over ti Mile lange, og at der var store Jndsoer (eller vel rettere store Tjærn) paa dem.

— I 1868 var Fragten af en Bushel Hvede fra Chicago til New York til Vands 25 og pr. Jernbane 42 Cents; i 1882 bleve disse Tal nedfattede til 8 og 14 Cents.

— Den engelske Spuro er kommen saa langt sydvover som til New Orleans, „hvor den æder Blomsterne af Apelsintræerne og lader dem staa bare igjen.“

— I Argo, Colorado, har man et Damp-Udruknings-Apparat, som udruker 1,600 Kyllinger hver 3die Uge.

Anmærkning og Rettelser. Udgiveren var syg, da No. 12 skulde trykkes, hvorfor der blev adskillige Trykfeil, som vi her maa notere og bede rettet:

Side 370, 5te Vers: forglemte, læs: forglemt; S. 372, 7de Vers: din, læs: sin; S. 373, 9de Vers: sin, læs: sin (i: sy); S. 374, 7de Vers: sand, læs: fand; samme S., 9de Vers: Dine, læs: din; S. 378, 2den Spalte, nederst staar 1845, læs: 1645; i Jndholdsfortegnelsen efter: „Rebus No. 1—4“ tilføies Sidetallene 94, 158, 222 og 318.

Der er en stor Mængde Abonnenter, som endnu ikke har indsendt sin Kontingent for iaar; mange restere ogsaa for 1884 og mere; alle disse bedes venligst om strax at indsende Pengene, hvorefter Abbittering skal blive dem tilsendt.

Adresse:

A. Thronsdien, Box 1014, Decorah, Iowa.

J n d h o l d: Forunderligere end et Eventyr. — Om Sandhed og Sandhedsjægen. — Nogle Ungdomsaar. — Skolefetterretninger. — Kong Alfons og hans Dronning. — Blandinger - Nyt og Gammelt. — Forskjellige Slags Notitjer.

R. F. B. Portman,
JUSTICE OF THE PEACE,

ATTY. AT LAW, NOTARY, REAL ESTATE.

Office over Klopps Drug Store, DECORAH, IOWA.

C. R. WILLETT.
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEYS AT LAW,

DECORAH, — — — — — IOWA.

Hans Johnsen,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidstler etc.,

forfærdiger i sit eget Værksted efter Bestilling alle Slags Puder, Sæleringe etc.

Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffelovne samt Kobber- og Blisvarer, Gaardsredskaber og Værktøi, Bygningsmaterialier, aasom Binduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt ogolie.

Kobber- og Blisvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillor de bedste i Handelen. Lomme- og Stue-Uhre repareres smukt. Læt ved Post Office, Decorah, Iowa.

T. E. Egge, NOTARIUS PUBLICUS, udfærdiger Skjæder, Patentobligationer, Føderaadskontrakter etc. Auditors Office i Courthuset, DECORAH, IOWA.

J. T. RELF.
PHOTOGRAF,

handler med Rammer, Lister, Albums, Fløiels-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc. Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn fotograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retoucheres af den udmærkede Retoucher, Hr. Eugene Austin. Aflæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerhs Drugstore, Decorah, Iowa.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hatte og Huer, Støvler og Sko etc. etc.

Syd siden af Water Street = = = Decorah, Iowa.

99 CENT STORE 99

For Galanteri-Varer, Guldstads, Solvtøi,
Billed-Rammer,
etc. - - - etc. - - - etc.

Burlington, Cedar Rapids & Northern Ry.

Den lige Linie gennem Staten Iowa til

Steder i Minnesota og Dakota

Staar i Forbindelse med alle vigtige Linier, der gaa mod

Nord, Syd, Ost og Vest.

Nord til Minneapolis, St. Paul og alle Steder i Minnesota, Dakota, Manitoba, Montana, Wyoming og Oregon. Syd til St. Louis og Steder i Illinois, Missouri, Arkansas, Texas og alle Steder Syd og Sydøst. Ost til Chicago og alle pftlige Steder. Vest til Council Bluffs, Kansas City og alle Steder i Nebraska, Kansas, Colorado, New Mexico, Utah, Nevada og Californien.

Landsøger-Billetter ere tilsalgs paa alle Coupon-Officer, baade enkelte og for Frem- og Tilbagerejse til Landmarkeder i Iowa, Minnesota, Dakota, Kansas, Nebraska, Missouri og Texas.

Faste Train med Pullmans Palads Sovevogne gaa mellem Chicago og St. Louis og Minneapolis og St. Paul, gaaende fra Chicago paa Chicago og Rock Island & Pacific-Banen, fra St. Louis paa St. Louis, Rock Island & Northwestern-Banen og fra Minneapolis & St. Paul paa Minneapolis & St. Louis-Banen.

Hovedlinien

gaar fra Burlington, Iowa, til Albert Lea, Minnesota; Muscatine-Linien fra Muscatine, Iowa, til What Cheer og Montezuma, Iowa; Clinton-Linien fra Clinton, Iowa, til Elmira, Iowa; Iowa City-Linien fra Elmira til Riverside, Iowa; Decorah-Linien fra Cedar Rapids til Postville og Decorah, Iowa; Iowa Falls-Linien fra Cedar Rapids til Worthington, Minn. og Watertown, Dakota; Belmond-Linien fra Dow's, Iowa, til Madison, Iowa.

At Ovenstaaende sees, at næsten ethvert Strøg af Iowa, Minnesota, Dakota og Norden eller Osten, Syden eller Sydøsten kan naaes med denne Linie og dens Forbindelser.

Karter, Tidstabeller og enhver Underretning meddeles ved Henvendelse til Agenter. Billetter findes tilsalgs paa alle Coupon-Officer til alle Steder i de Forenede Stater og Kanada.

C. J. Jves,

Præsident og General Superintendent.

J. E. Hannegan,

Chief Clerk, Passager-Depot.

Cedar Rapids, Iowa.

Burlington, C. R. & N. R. R. Tidstabel for Decorah Station. Regulere Train afgaa og ankomme som følger: Train No. 52 (Passager) gaar fra Decorah kl. 1.15 Efterm. og No. 54 (Fragt) kl. 4.00 Form.; No. 51 (Passager) ankommer kl. 2.50 Efterm. og No. 53 (Fragt) kl. 8.35 Efterm.

Decorah Business College

tilbyder et omfattende praktisk Kursus for \$30.00 (Terminens Længde efter Enhvers Behov). Man kan begynde naarsomhelst hele Aaret igjennem, og Skolen har ogsaa en Klasse for Damer. Bestyreren er en Bogholder med 35 Aars Praxis. Skolens 9de Aars-Cirkulær sendes til Enhver, som derom henvender sig til Bestyreren

JOHN R. SLACK.

Jver Larsen
Sælger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
I Brødrene Gulliksons forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah = = Iowa.

Decorah Institut.

I Løbet af Sommerferien vil denne velkendte Skoles Lokale blive forstørret. Høst-Terminen — 11 Uger — begynder den 31te August. Vinter-Terminen — 16 Uger begynder den 30te November.

Vi kan tilraade vore Læsere
at købe sit Skotoi hos

L. M. ENGER,
respektabel Skohandler,

2den Dor Vest for 1st National Bank,
DECORAH, - - - - - IOWA.

DECORAH BUSINESS INSTITUTE

tilbyder et fuldstændigt Kursus i Bogholderi og Handelsbøvgivning, det Væsentligste af Regnekonsten, engelsk Grammatik og Forretningskorrespondence for \$20.00. Skriv til A. W. Rich efter en Cirkular. Institutet begynder sit 3die Aar den 31te August.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Office over Winnesheik County Bank, - - - Decorah, Iowa.

G. I. Wendling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alleflags Njøretøier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Beskæftiget paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedre) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. K. Mohn, Northfield, Minn.

DECORAH WOOLEN MILL

har stadig tilsalgs en fuld Forsyning af

Flaneller,

Uldlagen,

Garn,

Kashimirer o. s. v.,

Alt af eget Fabrikat.

Varene garanteres at være udelukkende af Uld og et Fabrikat af første Sort i sit Slags.

Kom og forsøg det.

John E. Duncan,

Decorah Woolen Mill, Water Street.

DECORAH,

IOWA.

F. N. EGGE,

Smedeverksted, Water Street, lidt Vest for Woolen Factory, Decorah, Iowa.

Hesteskoing, Reparation af Blouge og alle
Slags Gaardsredskaber,

Samt Alt til mit Fag henhørende Arbeide udføres billigt og forsvarligt.